ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՀՐԱՄԱՆ

№՝ 1020-Ա/Ք «17 » 10. 2014թ.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03.01-4 «ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՂ-ԽՄԲԱՎԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասնագիտությունների և որակավորումների՝ կարողությունների ձևավորմանը միտված պետական կրթական չափորոշիչների մշակման և ներդրման հայեցակարգին ու գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» կետը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի «Նախնական և միջին մասնագիտական կրթության պետական կրթական չափորոշիչների նախագծերի փորձաքննություն իրականացնող ոլորտային հանձնաժողովների անվանական կազմը հաստատելու մասին» N 777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ.

1. Հաստատել միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության 2-90.01.03.01-4 «Դասավանդող-խմբավար» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության 2-90.01.03.01-4 «Դասավանդող-խմբավար» որակավորման պետական

կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2015թ. սեպտեմբերի 1-ից:

3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչությանը. մինչև 2014 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության 2-90.01.03.01-4 «Դասավանդող-խմբավար» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:

4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին /Ն. Ղուկասյան/. ապահովել չափորոշչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:

5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Մանուկ Մկրտչյանին:

ԱՐՄԵՆ ԱՇՈՏՅԱՆ

Հավելված

Հայաստանի Հանրապետության

կրթության և գիտության նախարարի

2014թ . 10. 17. N 1020-Ա/Ք -հրամանի

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈւԹՅՈւՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03.01-4 «ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՂ-ԽՄԲԱՎԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ

ԳԼՈՒԽ 1.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի N 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի 5-րդ մակարդակի 2-90.01.03.01-4 «Դասավանդող-խմբավար» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:

2. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականցվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝

1) Առկա

2) Դրսեկություն (էքստեռնատ):

3. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.

1) կրթության առկա ձևով.

ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 4 տարի

բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 4 տարի

2) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի N 1028-Ն որոշման:

4. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 5544 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 8856 ժամ:

ԳԼՈՒԽ 2.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:

6. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտությամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները՝

1) երգչախմբերի ղեկավար՝ մանկական երաժշտական դպրոցներում, արվեստի դպրոցներում, լրացուցիչ կրթության և այլ հաստատություններում,
2) ղեկավար երաժշտական կոլեկտիվների՝ մանկական երաժշտական դպրոցներում, արվեստի դպրոցներում, հատուկ մասնագիտական կրթության հաստատություններում, լրացուցիչ կրթության և այլ հաստատություններում,
3) կազմակերպիչ երգչախմբային համերգների և այլ բեմական ելույթների՝ մանկական երաժշտական դպրոցներում, արվեստի դպրոցներում, հատուկ մասնագիտական կրթության հաստատություններում, լրացուցիչ կրթության և այլ հաստատություններում,
4) դասավանդող սոլֆեջիոյի՝ մանկական երաժշտական դպրոցներում, արվեստի դպրոցներում, լրացուցիչ կրթության հաստատություններում:

7. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտությամբ մասնագետի մասնագիտական պարտականություններն են.

1) ընտրել երկացանկ՝ հաշվի առնելով երգչախմբի կազմի, տարիքային և այլ առանձնահատկություններ,
2) ամբողջությամբ ընկալել և գրագետ կատարել երաժշտական ստեղծագործությունը, ինքնուրույն յուրացնել մենակատարի, խմբերգի ձայնաբաժինները,
3) իրականացնել փորձերի կատարման աշխատանք և կատարողական գործունեություն երգչախմբային համերգների կազմակերպման գործընթացում,
4) կատարել երաժշտական ստեղծագործության պատմատեսական, գեղագիտական և կատարողական վերլուծություն, կիրառել գիտելիքները մեկնաբանողական լուծումների որոնման գործընթացում,

5) վերլուծել տարբեր կատարողական ոճերի առանձնահատկությունները,

6) կիրառել երգչական ձայնի ֆիզոլոգիայի, հիգիենայի վերաբերյալ գիտելիքները երաժշտական կատարողական խնդիրների լուծման համար,

7) կանոնավոր աշխատել կատարողական համերգացանկի կատարելագործման ուղղությամբ,

8) կիրառել աշխատանքի կազմակերպման սկզբունքների բազային գիտելիքները՝ հաշվի առնելով մանկավարժական և ստեղծագործական կոլեկտիվների գործունեության առանձնահատկությունները,

9) կիրառել ստեղծագործական կոլեկտիվի երաժշտական ղեկավարի պարտականությունների՝ գործունեության պլանավորման, փորձերի անցկացման, համերգների կազմակերպման աշխատանքների, արդյունքների վերլուծություն կատարելու կարողությունները,

10) կիրառել բազային նորմատիվ իրավական գիտելիքները կրթության և մշակույթի հիմնարկներում կազմակերպչական աշխատանքներ իրականացնելիս,

11) ստեղծել թեմատիկ համերգային ծրագրեր՝ հաշվի առնելով ստեղծագործական կոլեկտիվի կատարողական հնարավորությունները և այլ առանձնահատկությունները,

12) իրականացնել մանկավարժական գործունեություն և ուսումնամեթոդական աշխատանքներ մանկական երաժշտական դպրոցներում, արվեստի դպրոցներում, հատուկ մասնագիտական կրթության հաստատություններում, լրացուցիչ կրթության այլ հաստատություններում,

13) կիրառել երաժշտության, հոգեբանության և մանկավարժության բնագավառների պատմատեսական գիտելիքները մանկավարժական գործունեությունում,

14) կիրառել ուսումնական գործընթացի կազմակերպման և վերլուծության, դասի նախապատրաստման և անցկացման մեթոդիկայի վերաբերյալ գիտելիքները դասավանդման գործընթացում,

15) յուրացնել հիմնական ուսումնական երկացանկը,

16) ուսումնական գործընթացում կիրառել դասավանդման ավանդական և ժամանակակից մեթոդները,

17) մշակել և կիրառել անհատական մեթոդներ և աշխատանքի ձևեր՝ հաշվի առնելով սովորողների տարիքային, հոգեբանական և ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,

18) պլանավորել սովորողների մասնագիտական ունակությունների զարգացմանն ուղղված աշխատանքը,

19) ղեկավարել խմբերգային ստեղծագործություններ,

20) լսել խմբերգի բոլոր երգաբաժինները,

21) կիրառել լսողական հսկողություն՝ կատարման գործընթացը կառավարելու համար:

ԳԼՈՒԽ 3.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈւԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

8. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում են շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:

9. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է՝

1) ունենա մասնագիտական գործունեության տվյալ բնագավառում իր մասնագիտական դերին անհրաժեշտ կարողությունները ձևավորելու համար պահանջվող տեսական ու գործնական գիտելիքներ,

2) դրսևորի աշխատանքային և մասնագիտական պարտականությունները կատարելու ընթացքում գործընկերների և ղեկավարների հետ հաղորդակցվելու, մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի հարցեր ներկայացնելու, դրանք պարզաբանելու կարողություն,

3) ունենա որոշակի փոփոխվող իրավիճակներում առաջացած խնդիրներին մասնագիտական տիպային և այլընտրանքային լուծումներ առաջարկելու կարողություն,

4) դրսևորի մասնագիտական խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ փաստերը և տեղեկատվությունը համադրելու և ամբողջության մեջ դիտարկելու, ինչպես նաև քաղաքացիական գիտակցություն ցուցաբերելու կարողություն,

5) ունենա մասնագիտական գործունեության գործառույթները սահմանված նորմերին համապատասխան իրականացնելու հմտություններ,

6) ցուցաբերի իր և աշխատակիցների (առկայության դեպքում) մասնագիտական կարիքները գնահատելու և դրանց կարգավորման վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելու կարողություն,

7) ունենա մասնագիտական կարողությունների պարբերաբար կատարելագործման ձգտում և ինքնուսուցման կարողություն,

8) ցուցաբերի մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի անհրաժեշտ տեղեկատվություն փնտրելու, դրանցից օգտվելու և դրանք նպատակային օգտագործելու կամ փոխանցելու կարողություն,

9) ունենա աշխատակիցների (առկայության դեպքում) աշխատանքները կազմակերպելու կամ գործընկերային հարաբերությունները (լիազորության դեպքում) ըստ կարողությունների և մասնագիտացման համակարգելու հմտություններ,

10) ընթացիկ մասնագիտական խնդիրների լուծման ժամանակ ցուցաբերի ռազմավարական մոտեցումների տարրեր կիրառելու կարողություն:

ԳԼՈՒԽ 4.

2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

10. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:

11. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝

1) իմանա ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ իրավական ակտերի հիմնական դրույթները,

2) տիրապետի հայոց լեզվին,

3) հաղորդակցվի առնվազն երկու օտար լեզուներով,

4) տիրապետի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին,

5) գիտելիքներ ունենա ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի վերաբերյալ,

6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,

7) ցուցաբերի կիրառական տնտեսագիտության հիմնադրույթների, մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների, մակրոտնտեսության և միկրոտնտեսության օրենքների, անցումային շրջանի տնտեսության առանձնահատկությունների իմացություն:

8) իմանա էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությունը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթները,

9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով սահմանված առանցքային հմտություններին:

13. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ըստ մասնագիտացումների սահմանված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն Հայաստանի Հանրապետությունում չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է,

2) ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության ուսումնամեթոդական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, ձայնադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. լեզուների,

բ. պատմության,

գ. բնագիտական առարկաների,

դ. երաժշտական առարկաների,

ե. հումանիտար առարկաների,

զ. նախնական զինվորական պատրաստության,

է. համակարգչային,

ը. մեթոդական,

թ. ուսուցման տեխնիկական միջոցների,

ժ. գրադարան,

ժա. ձայնադարան,

ժբ. տեսադարան:

2) Մասնագիտացված լսարաններ՝

ա. խմբակային պարապմունքների,

բ. անհատական պարապմունքների մեկ ռոյալով,

գ. անհատական պարապմունքների երկու ռոյալով,

դ. նվագախմբի/ համույթի,

ե. ուսումնական և համերգային դահլիճներ

3) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ,

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ, արհեստանոցներ:

17. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ հեռակա, դրսեկության (էքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերի համար սահմանվում է ուսումնական պլաններով,

2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,

3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանզանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,

4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,

5) հեռակա ուսուցման ձևի դեպքում ուսանողների հետ պարտադիր պարապմունքների տարեկան ծավալը առնվազն 160 ժամ է,

6) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,

7) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ,

2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,

3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում է ուսումնական հաստատությունը.

4) ուսումնական պրակտիկաներն անցկացվում են պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձնական տեղամասերում, ուսումնական հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում,

5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնառության ընթացքում բոլոր ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,

2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,

3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,

4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2-90.01.03 «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,

2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,

3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,

4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,

5) պետք է մասնագիտության նկարագրին համապատասխան տվյալ որակավորման ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով՝ կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,

6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից՝ պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,

7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը։

Հավելված 1

Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03

«Երգչախմբավարություն» մասնագիտության 2-90.01.03.01-4

«Դասավանդող-խմբավար» որակավորման պետական

կրթական չափորոշչի

Աղյուսակ 1

Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

1. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	**Մոդուլի դասիչը**	ԱՀ – ՀՕ – 5 – 12 - 001
2.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները
3.	**Մոդուլի տևողությունը**	36 ժամ
4.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Համակարգչային տեխնիկայի տիրապետում և օպերացիոն համակարգի կիրառում
7.	**Կատարման չափանիշներ**	1) տիրապետում է համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչներին, 2) տիրապետում է միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմաններին,

		3) տիրապետում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից (printer, scaner, projector, fax, պատճենման սարք և այլն), 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը (microsoft office), 6) կարողանում է բացել առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ , պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է առաջադրված փաստաթղթի տպագրում (Print):
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի խմբագրում և ֆորմատավորում
9.	Կատարման չափանիշներ	1) կարողանում է ծրագրերը պատրաստել հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) կարողանում է տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ կատարելով ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, 4) կատարում է մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ փոխելով տողերի դասավորությունը, միջտողային տարածությունները, տեքստի գունային ֆոնը, պարբերության խորությունները լուսանցքներից, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ և այլն:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է աղյուսակներ կազմելու համապատասխան ծրագրերը և նախապատրաստել դրանք, 2) կազմում է աղյուսակ առաջադրված չափերով և մուտքագրում տվյալներ, 3) կատարում է ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում (տվյալներ, տողեր, սյուներ և այլն), 4) փնտրում և գտնում է տվյալներ աղյուսակում, 5) ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն տվյալների մեջ:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում

13.	Կատարման չափանիշներ	1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ, 2) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, 3) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 4) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 5) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 6) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 7) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ցուցադրության կազմակերպում համակարգչային ծրագրերով
15.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
16.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
17.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է « համացանց » հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում , ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացի (հաղորդագրություն, նամակ և կցորդ):
2. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		

18.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ – ԱԱՕ – 5 – 14 - 001
19.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ
20.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
21.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
22.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
23.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները,ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 5) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառայգայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն)

		3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները,
27.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
28.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
29.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
30.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:
3. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
31.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ – Հ – 5 – 14 - 001
32.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման

		կարողությունը
33.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
34.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
35.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
36.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
38.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, համոզախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
40.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
41.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային

		տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
42.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
43.	Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
44.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունական գործընկերության համար
45.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովվում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:

Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ 2-90.01.03.01-4 «Դասավանդող-խմբավար» որակավորման համար

1. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել երաժշտական կարևորագույն տարրերի, լեզվի, արտահայտչական միջոցների, օտարազգի երաժշտական տերմինների վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, փոքր ծավալի երաժշտական տեքստերի կառուցվածքաբանական վերլուծություն կատարելու կարողություն:
3.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել երաժշտական հնչյուն, մետր, ռիթմ, տեմպ, չափ հասկացությունները
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հնչյունի հատկությունները՝ բարձրություն, տևողություն, ուժգնություն, հնչերանգ (տեմբր), 2) ճիշտ է ներկայացնում հնչյունաշարի բաժանումը օկտավաների, հնչյունների տառային և վանկային անվանումները, տարբեր բանալիներով գրառումը, ընթերցումը՝ դաշնամուրային ցուցադրությամբ, 3) ճիշտ է ներկայացնում մետր, ռիթմ, տեմպ հասկացությունները և դրանց դերը երաժշտության մեջ 4) ճիշտ է ներկայացնում պարզ և բարդ չափերը, կատարում տևողությունների խմբավորումը, 5) ճիշտ է ճանաչում բերված երաժշտական օրինակներում սինկոպաները, տրիոլները, կվինտոլները և այլ

		ռիթմական խմբերը:
8.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Ներկայացնել ձայնակարգ (լադ), տոնայնություն հասկացությունները, ինտերվալները
9.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում ձայնակարգ, տոնայնության, ինտերվալի սահմանումները, 2) ճիշտ է ներկայացնում միջնադարյան ձայնակարգերը, 3) ճիշտ է կատարում ինտերվալների շրջումը, 4) ճիշտ է ներկայացնում կվարտա-կվինտային շրջանը, 5) ճիշտ է կառուցում մաժորի և մինորի տեսակները, 6) ճիշտ է ներկայացնում ինտերվալների աստիճանային և տոնային մեծությունը:
10.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Ներկայացնել ինտերվալները տոնայնության մեջ, ինտերվալների լուծումը, ակորդների կառուցման սկզբունքը, և տոնայնությունների ազգակցությունը
11.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում ինտերվալները մաժոր և մինոր ձայնակարգերում, 2) ճիշտ է ներկայացնում ինտերվալների լուծումը, 3) ճիշտ է ձևակերպում եռահնչյունի, սեպտակորդի, նոնակորդի սահմանումները, 4) ճիշտ է կատարում ակորդների շրջումը, 5) ճիշտ է կառուցում ինտերվալներն ու ակորդները տրված հնչյունից, 6) ճիշտ է ընկալում մոդուլյացիա և շեղում հասկացությունները, 7) ճիշտ է ներկայացնում առաջին կարգի ազգակցության տոնայնությունները:
12.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել խրոմատիզմը, մեղեդին՝ որպես երաժշտական արվեստի կարևորագույն արտահայտչամիջոցներից մեկը, մելիզմների հիմնական տեսակները, օտարազգի երաժշտական տերմինների նշանակությունը
13.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է կառուցում խրոմատիկ մաժոր և մինոր գամմաները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մեղեդի, երաժշտական թեմա, մոտիվ, ֆրազ, նախադասություն, պարբերություն հասկացությունների սահմանումները, 3) ճիշտ է կատարում մեղեդու տոնայնական փոխադրում (տրանսպոզիցիա),

		4) ճիշտ է ներկայացնում մելիզմների հիմնական տեսակները, 5) ճիշտ է կատարում փոքր ծավալի երաժշտական տեքստերի կառուցվածքաբանական վերլուծություն, 6) ճիշտ է ներկայացնում օտարազգի երաժշտական տերմինների նշանակությունը:
2. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՍՈԼՖԵՋԻՈ»		
14.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 002
15.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ զարգացնել ուսանողի մեղեդիական և հարմոնիկ լսողությունը, երաժշտական հիշողությունը, մետրառիթմի զգացումը, մաքուր ինտոնացիայով երգելու ունակությունը, ձևավորել թերթից հանպատրաստից ընթերցման կարողություն:
16.	**Մոդուլի տևողությունը**	284 ժամ
17.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
18.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
19.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել ձայնակարգ, մետր, ռիթմ, ինտերվալ հասկացությունները
20.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է երգում մաժոր (բնական, հարմոնիկ) գամմաներ և մինոր (բնական, հարմոնիկ, մեղեդային) ձայնակարգերը, 2) ճիշտ է երգում մինչև 2 նշան ունեցող տոնայնությունները, 3) ճիշտ է երգում տոնայնության մեջ կայուն և անկայուն աստիճանները, անկայուն աստիճանների լուծումները կայուն աստիճանների մեջ, գլխավոր եռահնչյունները և նրանց շրջվածքները, 4) ճիշտ է կառուցում և երգում միջնադարյան ձայնակարգերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում պարզ, բարդ և խառը չափերը, տևողությունները, պաուզաները, տրիոլները և սինկոպաների ոչ բարդ տեսակները, 6) ճիշտ է կառուցում և ինտոնացիոն մաքուր վերարտադրում ինտերվալները ձայնակարգում և տրված հնչյունից, 7) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ձայնակարգի աստիճանները, անցած ինտերվալները և ակորդները,

		8) ճիշտ է գրում միաձայն թելադրություն, 9) ճիշտ է ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ՝ դիրիժորությամբ:
21.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել եռահնչյունը, սեպտակորդը, մեծացված և փոքրացված ինտերվալները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մաժորի և մինորի անկայուն աստիճանների ալտերացիան, 2) ճիշտ է երգում մինչև 4 նշան ունեցող տոնայնությունները, 3) ճիշտ է երգում եռահնչյունները տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 4) ճիշտ է երգում բնորոշ ինտերվալները տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 5) ճիշտ է երգում եռահնչյունները և դրանց շրջվածքները տրված հնչյունից վեր և վար, 6) ճիշտ է երգում դոմինանտսեպտակորդը և դրա շրջվածքները տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 7) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ինտերվալները և ակորդները, 8) ճիշտ է գրում միաձայն թելադրություն, 9) ճիշտ է ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ՝ դիրիժորությամբ:
23.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել խրոմատիկ ինտերվալները, մեծացված և փոքրացված եռանհնչյունները
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում մինչև 6 նշան ունեցող տոնայնությունները, 2) ճիշտ է երգում խրոմատիկ ինտերվալները, 3) ճիշտ է երգում մեծացված և փոքրացված եռահնչյունները և նրանց շրջվածքները տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 4) ճիշտ է գրում միաձայն թելադրություններ, 5) ճիշտ է որոշում լսողությամբ խրոմատիկ ինտերվալները, մեծացված և փոքրացված եռահնչյունները, 6) ճիշտ է ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ՝ դիրիժորությամբ:
25.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել սեպտակորդը, հարմոնիկ երկձայնությունը
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում մինչև 7 նշան ունեցող տոնայնությունները, 2) ճիշտ է երգում VII աստիճանի սեպտակորդը իր շրջվածքներով տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 3) ճիշտ է երգում VII աստիճանի սեպտակորդի և դրա շրջվածքների լուծումը տոնիկայի մեջ, ներֆունկցիոնալ

		լուծումը, 4) ճիշտ է երգում II աստիճանի սեպտակորդը իր շրջվածքներով տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 5) ճիշտ է կատարում մեղեդու տոնայնական փոխադրում սեկունդա վեր և վար քայլերով, 6) ճիշտ է երգում ինտերվալները երկձայն (անսամբլային) կատարմամբ, 7) ճիշտ է գրում միաձայն թելադրություններ, 8) ճիշտ է գրում երկձայն թելադրություններ՝ ձայների պարզ, զուգահեռ շարժումով, 9) ճիշտ է որոշում լսողությամբ մաժոր, մինոր, մեծացված, փոքրացված եռահնչյունները, սեքստակորդները և կվարտսեքստակորդները, 10) ճիշտ է ընթերցում թերթից միաձայն և երկձայն մեղեդիներ (անսամբլային և անհատական կատարմամբ՝ կատարելով ձայներից մեկը դաշնամուրով և չափ տալով):
27.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել խրոմատիզմը, օժանդակ եռահնչյուններն ու սեպտակորդները
28.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում կրկնակի հարմոնիկ մաժորը, 2) ճիշտ է երգում խրոմատիկ մաժոր և մինոր գամմաները, 3) ճիշտ է երգում խրոմատիկ ինտերվալները կրկնակի հարմոնիկ մաժորում, 4) ճիշտ է ներկայացնում սահուն խրոմատիզմը՝ օժանդակ և անցողիկ հնչյուններով, 5) ճիշտ է երգում օժանդակ եռահնչյունները և սեպտակորդները, 6) ճիշտ է գրում խրոմատիզմներ պարունակող միաձայն թելադրություններ և ոչ բարդ երկձայն թելադրություններ, 7) ճիշտ է ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ խրոմատիզմներով:
29.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել քառաձայնություն, շեղում հասկացությունները
30.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում շեղում հասկացությունը, 2) ճիշտ է կատարում և երգում շեղումներ դեպի առաջին կարգի ազգակից տոնայնություններ, 3) ճիշտ է երգում մաժոր և մինոր տոնայնությունների մեջ խրոմատիկ ինտերվալներ՝ լուծելով, 4) ճիշտ է երգում եռահնչյուններն իրենց շրջվածքներով տրված հնչյունից վեր և վար, 5) ճիշտ է երգում դոմինանտ, ձգտող, սուբդոմինանտային սեպտակորդներն իրենց շրջվածքներով

		տոնայնության մեջ և տրված հնչյունից, 6) ճիշտ է ներկայացնում ակորդների քառաձայն դասավորությունը, ձայների անվանումները, 7) ճիշտ է գրում միաձայն և երկձայն թելադրություններ, 8) ճիշտ է ընթերցում թերթից միաձայն և երկձայն երաժշտական օրինակներ:
31.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել կադենցիաներ, դիատոնիկ և խրոմատիկ ինտերվալներ ձայնակարգում երկձայն (անսամբլային) կատարմամբ
32.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում օժանդակ և անցողիկ կվարտսեքստակորդները, 2) ճիշտ է երգում փռյուգիական դարձվածքները, 3) ճիշտ է երգում դիատոնիկ և խրոմատիկ ինտերվալները երկձայն (անսամբլային) կատարմամբ, 4) ճիշտ է ընթերցում քառաձայն խմբերգային պարտիտուրներ հարմոնիկ շարադրանքով, 5) ճիշտ է ընթերցում երաժշտական օրինակներ, որոնք պարունակում են խրոմատիզմներ, շեղումներ, պահված նոտաներ, տրիոլներ, սինկոպաներ, 6) ճիշտ է գրում միաձայն և երկձայն թելադրություններ, 7) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ինտերվալային և ակորդային հաջորդականություններ:
33.	Ուսումնառության արդյունք 8	Ներկայացնել մոդուլյացիան դեպի առաջին կարգի ազգակից տոնայնություններ, ընդհատված դարձվածքը:
34.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում առաջին կարգի ազգակից տոնայնությունները, 2) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ մոդուլյացիայով դեպի առաջին կարգի ազգակից տոնայնություններ, 3) ճիշտ է երգում II աստիճանի եռահնչյունը և սեքստակորդը, III աստիճանի եռահնչյունը, դոմինանտսեքստակորդը, դոմինանտսեպտակորդը սեքստայով, դոմինանտնոնակորդը, 4) ճիշտ է ներկայացնում ընդհատված դարձվածք հասկացությունը, 5) ճիշտ է երգում ընդհատված դարձվածքներով հաջորդականություններ, 6) ճիշտ է ընթերցում թերթից միաձայն և երկձայն երաժշտական օրինակներ, 7) ճիշտ է գրում միաձայն և երկձայն թելադրություններ:
35.	Ուսումնառության արդյունք 9	Ներկայացնել մոդուլյացիան դեպի երկրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ, օժանդակ սեպտակորդները

36.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երկրորդ կարգի ազգակից տոնայնությունները, 2) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ մոդուլյացիաներով դեպի երկրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ, 3) ճիշտ է երգում օժանդակ սեպտակորդները, 4) ճիշտ է երգում 8-10 ակորդից բաղկացած, շեղումներ և մոդուլյացիաներ պարունակող ակորդային հաջորդականություններ, 5) ճիշտ է գրում միաձայն և երկձայն թելադրություններ, 6) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ակորդային հաջորդականությունները՝ մոդուլյացիաներով, 7) ճիշտ է ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ՝ դիրիժորությամբ:
37.	Ուսումնառության արդյունք 10	Ներկայացնել սուբդոմինանտային և դոմինանտային խմբերի ակորդների ալտերացիան, կրկնակի դոմինանան
38.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում սուբդոմինատային խմբի ալտերացված ակորդները, 2) ճիշտ է երգում դոմինանտային խմբի ալտերացված ակորդները, 3) ճիշտ է երգում կրկնակի դոմինանտան կադենցիաներում և ալտերացված կրկնակի դոմինանտան, 4) ճիշտ է երգում 10-12 ակորդից բաղկացած, շեղումներ և մոդուլյացիաներ պարունակող ակորդային հաջորդականություններ, 5) ճիշտ է ընթերցում թերթից երկձայն օրինակներ, 6) ճիշտ է գրում միաձայն և երկձայն թելադրություններ, 7) ճիշտ է որոշում լսողությամբ սուբդոմինանտային և դոմինանտային խմբի ալտերացված ակորդները, կրկնակի դոմինանտան:
39.	Ուսումնառության արդյունք 11	Ներկայացնել մաժոր ձայնակարգը (բնական, հարմոնիկ, մեղեդային, խրոմատիկ), եռաձայնություն հասկացությունը
40.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում մաժոր ձայնակարգը (բնական, հարմոնիկ, մեղեդային, խրոմատիկ), 2) ճիշտ է երգում աստիճանների, ինտերվալների, ակորդների հաջորդականություններ մաժոր ձայնակարգի տարբեր տեսակներում, 3) ճիշտ է փոխադրում մեղեդին կվարտա վեր կամ վար քայլով,

		4) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ շեղումներով, մոդուլյացիաներով դեպի առաջին, երկրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ, 5) ճիշտ է ընթերցում թերթից քառաձայն խմբերգային պարտիտուրներ հարմոնիկ և ոչ բարդ պոլիֆոնիկ շարադրանքով, 6) ճիշտ է գրում եռաձայն (պարզ չափերով և ռիթմով) թելադրություններ, 7) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ձայնակարգերը, դիատոնիկ և խրոմատիկ ինտերվալները, ալտերացված ակորդները:
41.	**Ուսումնառության արդյունք 12**	Ներկայացնել մինոր ձայնակարգը (բնական, հարմոնիկ, մեղեդային, խրոմատիկ), դո-ի բանալին
42.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է երգում մինոր ձայնակարգը (բնական, հարմոնիկ, մեղեդային, խրոմատիկ), 2) ճիշտ է երգում աստիճանների, ինտերվալների, ակորդների հաջորդականությունները մինորի՝ նշված տեսակներում, 3) ճիշտ է փոխադրում սեկունդա վեր և վար քայլով ոչ բարդ երկձայն օրինակներ, 4) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ՝ պարունակող խրոմատիզմ, մետրառիթմիկ բարդություններ, մելիզմներ, շեղումներ և մոդուլյացիաներ, 5) ճիշտ է երգում ոչ բարդ ակորդային հաջորդականություններ և սեկվենցիաներ եռաձայն շարադրանքով, նեղ դասավորությամբ (անսամբլային կամ անհատական կատարմամբ՝ ցանկացած երկու ձայները դաշնամուրով նվագելով), 6) ճիշտ է երգում դո-ի բանալիներում գրված միաձայն մեղեդիներ, 7) ճիշտ է գրում երկձայն, եռաձայն և հարմոնիկ քառաձայն թելադրություններ, 8) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ձայնակարգերը, ինտերվալները և ակորդները:
43.	**Ուսումնառության արդյունք 13**	Ներկայացնել մոդուլյացիան դեպի երրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ
44.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում երրորդ կարգի ազգակից տոնայնությունները, 2) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ մոդուլյացիաներով դեպի երրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ, 3) ճիշտ է երգում 10-14 ակորդից բաղկացած ակորդային հաջորդականություններ մոդուլյացիաներով դեպի երրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ,

		4) ճիշտ է ընթերցում թերթից երկձայն, եռաձայն օրինակներ (նվագելով, չափ տալով), 5) ճիշտ է գրում պոլիֆոնիկ կերտվածքի եռաձայն թելադրություններ (պարզ չափերով և ռիթմով), 6) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ձայնակարգերը, ինտերվալները, ակորդները:
45.	Ուսումնառության արդյունք 14	Ներկայացնել էնհարմոնիկ մոդուլյացիան, տոնայնական համադրումները
46.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում էնհարմոնիկ մոդուլյացիա հասկացությունը, 2) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ էնհարմոնիկ մոդուլյացիաներով դոմինանտսեպտակորդի և VII աստիճանի սեպտակորդի միջոցով, 3) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ մոդուլյացիաներով, տարբեր աստիճանների (VI, իջեցված II, համանուն տոնիկա, դորիական սուբդոմինանտա) միջոցով, 4) ճիշտ է երգում միաձայն օրինակներ մոդուլյացիայով, տոնայնական համադրումով, 5) ճիշտ է գրում եռաձայն թելադրություններ, 6) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ինտերվալներ, ակորդներ լայն դասավորությամբ, 7) ճիշտ է ընթերցում թերթից երկձայն և եռաձայն օրինակներ և խմբերգային պարտիտուրներ:
47.	Ուսումնառության արդյունք 15	Ներկայացնել էլիպսիսը, ալտերացիայի բարդ տեսակները
48.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում էլիպսիս հասկացությունը և կիրառում այն, 2) ճիշտ է երգում էնհարմոնիկ մոդուլյացիաներ դոմինանտսեպտակորդի և ձգտող սեպտակորդի միջոցով, 3) ճիշտ է երգում էնհարմոնիկ մոդուլյացիաներ դեպի հեռավոր տոնայնություններ, 4) ճիշտ է ներկայացնում սուբդոմինանտային և դոմինանտային խմբի ակորդների ալտերացիան՝ համատեղված ալտերացված և բնական աստիճաններով, 5) ճիշտ է գրում միաձայն թելադրություններ բարդացված ֆակտուրայով, 6) ճիշտ է ընթերցում թերթից քառաձայն խմբերգային պարտիտուրներ, 7) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ալտերացիայի բարդ տեսակները:
49.	Ուսումնառության արդյունք 16	Ներկայացնել դիատոնիկ և խրոմատիկ սեկվենցիաները
50.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում դիատոնիկ և խրոմատիկ սեկվենցիաները, սեկվենցիայի մոտիվ, սեկվենցիոն քայլ

		հասկացությունները, 2) ճիշտ է երգում դիատոնիկ և խրոմատիկ սեկվենցիաներ, 3) ճիշտ է որոշում լսողությամբ ակորդային հաջորդականություններ էնհարմոնիկ մոդուլյացիաներով, լայն դասավորությամբ, 4) ճիշտ է ընթերցում թերթից քառաձայն խմբերգային պարտիտուրներ, 5) ճիշտ է երգում տարբեր տեսակի մոդուլյացիաներ՝ ակորդային հաջորդականության մեջ օգտագործելով բոլոր ալտերացված ակորդները, 6) ճիշտ է գրում երկձայն, եռաձայն, քառաձայն թելադրություններ:
	3. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՐՄՈՆԻԱ»	
51.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 003
52.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել մեղեդու և բասի ներդաշնակման, հարմոնիկ հաջորդականություններ դաշնամուրով կատարելու, հարմոնիկ վերլուծության և ոչ ծավալուն ստեղծագործություններ հորինելու ունակություններ:
53.	**Մոդուլի տևողությունը**	212 ժամ
54.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 - 001 «Երաժշտության տարրական տեսություն» և ԵԽՎ – 5 – 14 - 002 «Սոլֆեջիո» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
55.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
56.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել հարմոնիա հասկացությունը, ակորդը՝ իբրև հարմոնիկ միավոր
57.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում հարմոնիայի դերը երաժշտական ամբողջության մեջ, 2) ճիշտ է ներկայացնում ակորդի տեսակները, գրառման ձևը, դասավորությունը, ձայների անվանումները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ձայնակարգ հասկացությունը հարմոնիայի տեսակետից, ակորդների ֆունկցիոնալ համակարգը, 4) ճիշտ է ներկայացնում գլխավոր աստիճանների եռահնչյունները, ֆունկցիոնալ դարձվածքները,

		5) ճիշտ է ներկայացնում ձայների շարժման ձևերը, հարմոնիկ և մեղեդային միացումները, ակորդի փոխադրումը, 6) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով:
58.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Ներկայացնել երաժշտական կառուցվածքի բաղկացուցիչ մասերը, մեղեդու և բասի ներդաշնակումը
59.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում պարբերություն, նախադասություն, կադանս, ֆրազ, մոտիվ հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կադանսային կվարտսեքստակորդը, դրա տեղը հարմոնիկ դարձվածքում, դրան հաջորդող և նախորդող ակորդները, 3) ճիշտ է կատարում մեղեդու և բասի ներդաշնակում ձայնակարգի գլխավոր աստիճանների եռահնչյուններով և դրանց շրջվածքներով, 4) ճիշտ է ներդաշնակում մեղեդիները՝ օգտագործելով տերցիային տոնի թռիչքներ, 5) կատարում է ներդաշնակված խնդիրները դաշնամուրով, 6) ճիշտ է կատարում սեքստակորդի միացումը եռահնչյունի հետ, երկու սեքստակորդների միացումները, 7) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
60.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Ներկայացնել անցողիկ և օժանդակ կվարտսեքստակորդները, դոմինանտսեպտակորդը և նրա շրջվածքները
61.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում անցողիկ և օժանդակ կվարտսեքստակորդների ֆունկցիոնալ նշանակությունը, դրանց օգտագործման պայմանները, ձայնատարությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում դոմինանտսեպտակորդը՝ իր շրջվածքներով և լուծումներով, ինչպես նաև լուծումները՝ թռիչքներով, 3) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 4) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
62.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել մաժորի և մինորի լրիվ ֆունկցիոնալ համակարգերը
63.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում օժանդակ աստիճանների եռահնչյունները և դրանց սեքստակորդները, կիրառման տեղը հարմոնիկ դարձվածքներում, 2) ճիշտ է ներկայացնում հարմոնիկ մաժորի առանձնահատկությունները և դրա հետ կապված

		սուբդոմինանտային ֆունկցիայի ակորդների կառուցվածքի փոփոխությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ընդհատված դարձվածքը, 4) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 5) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
64.	**Ուսումնառության արդյունք 5**	Ներկայացնել II աստիճանի և VII աստիճանի սեպտակորդները, դոմինանտնոնակորդը և սուբդոմինանտնոնակորդը
65.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում II աստիճանի և VII աստիճանի սեպտակորդների և դրանց շրջվածքների կառուցվածքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում II աստիճանի սեպտակորդի և դրա շրջվածքների լուծումը դոմինանտայի մեջ, 3) ճիշտ է ներկայացնում II աստիճանի սեպտակորդի և դրա շրջվածքների լուծումը դոմինանտսեպտակորդի և դրա շրջվածքների մեջ, ինչպես նաև անցումը դեպի կադանսային կվարտսեքստակորդ, 4) ճիշտ է ներկայացնում VII աստիճանի սեպտակորդի և դրա շրջվածքների լուծումը տոնիկայի մեջ, ներֆունկցիոնալ լուծումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում դոմինանտնոնակորդի և սուբդոմինանտնոնակորդի կառուցվածքը, նախապատրաստումը, լուծումը, 6) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 7) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
66.	**Ուսումնառության արդյունք 6**	Ներկայացնել դոմինանտային խմբի սակավ հանդիպող ակորդները, բնական մինորը փռյուգիական դարձվածքներում, դիատոնիկ սեկվենցիան
67.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում դոմինանտային խմբի VII աստիճանի սեքստակորդը և III աստիճանի եռահնչյունը, դրանց կիրառման պայմաններն ու ձայնատարությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում դոմինանտան սեքստայով, 3) ճիշտ է ներդաշնակում փռուգյական տետրախորդը մեղեդիում և բասում, 4) ճիշտ է ներկայացնում սեկվենցիա, սեկվենցիայի մոտիվ, սեկվենցիայի օղակ, մոտիվի փոխանցման քայլ, շարժման ուղղություն հասկացությունները,

		5) ճիշտ է ներկայացնում օժանդակ սեպտակորդների կիրառման ձևերը սեկվենցիայում, 6) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 7) ճիշտ է նվագում դաշնամուրով դիատոնիկ սեկվենցիաներ՝ հարմոնիկ դարձվածքներով, 8) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
68.	**Ուսումնառության արդյունք 7**	Ներկայացնել խրոմատիկ համակարգը, շեղումը և կրկնակի դոմինանտան
69.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում խրոմատիզմ, ակորդային և ներձայնակարգային ալտերացիա, շեղում հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կրկնակի դոմինանտայի կիրառումը, դրա դերն ու նշանակությունը կադանսում՝ որպես ալտերացված սուբդոմինանտա, 3) ճիշտ է ներկայացնում կրկնակի դոմինանատան, 4) ճիշտ է ներկայացնում ալտերացիան կրկնակի դոմինանտայի ակորդներում, 5) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 6) ճիշտ է նվագում դաշնամուրով հարմոնիկ հաջորդականություններ՝ կիրառելով կրկնակի դոմինանտա, ալտերացված կրկնակի դոմինանտայի ակորդներ, շեղումներ, 7) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
70.	**Ուսումնառության արդյունք 8**	Ներկայացնել խրոմատիկ սեկվենցիաները, մոդուլյացիան
71.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում խրոմատիկ սեկվենցիաների ներտոնայնական և միջտոնայնական ձևերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում մոդուլյացիա, տոնայնությունների ազգակցություն հասկացությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մոդուլյացիաների տեսակները և միջոցները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հանձնարարված տոնայնության առաջին կարգի ազգակից տոնայնությունները, 5) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 6) ճիշտ է նվագում դաշնամուրով շեղումներ դեպի առաջին կարգի ազգակից տոնայնություններ՝ հանձնարարված և ոչ հանձնարարված (ուսանողի կողմից հորինված) հաջորդականություններով, 7) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
72.	**Ուսումնառության արդյունք 9**	Ներկայացնել մոդուլյացիան դեպի երկրորդ և երրորդ կարգի ազգակից տոնայնությունները, ոչ ակորդային

		հնչյունները, դոմինանտային և սուբդոմինանտային խմբի ալտերացիաները, ձայնառությունը
73.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երկրորդ և երրորդ կարգի ազգակից տոնայնությունները, 2) ճիշտ է որոշում երկրորդ և երրորդ կարգի ազգակից տոնայնությունների ընդհանուր ակորդը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հապաղիկ, անցողիկ, օժանդակ, կանխիկ հնչյուններ հասկացությունները և դրանց դերը երաժշտական հյուսվածքում, 4) ճիշտ է ներկայացնում դոմինանտային և սուբդոմինանտային խմբի ալտերացված ակորդների ձևերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ձայնառություն հասկացությունը, դրա դերը երաժշտական կառուցվածքում, 6) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 7) ճիշտ է նվագում դաշնամուրով անցումներ դեպի երկրորդ և երրորդ կարգի ազգակից տոնայնություններ, հանձնարարված և ոչ հանձնարարված (ուսանողի կողմից հորինված) հաջորդականություններով, 8) հորինում է ոչ ծավալուն ստեղծագործություններ, 9) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:
74.	Ուսումնառության արդյունք 10	Ներկայացնել մոդուլյացիան դեպի հեռավոր կարգի ազգակից տոնայնություններ, մոդուլացնող սեկվենցիաները, էնհարմոնիկ մոդուլյացիան, մաժորամինորային և մինորամաժորային լադային համակարգը
75.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հեռավոր կարգի ազգակից տոնայնությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մոդուլացնող սեկվենցիաների մոտիվների հարմոնիկ կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում էնհարմոնիզմը որպես երևույթ, դրա տեսակները, 4) ճիշտ է ներկայացնում դոմինանտսեպտակորդի և VII աստիճանի սեպտակորդի էնհարմոնիզմը, մոդուլյացիայի կատարումը դրանց միջոցով, 5) ճիշտ է ներկայացնում մաժորամինորային և մինորամաժորային համակարգերը և մոդուլյացիաների կատարումը այդ համակարգերի ակորդների միջոցով, 6) ճիշտ է ներկայացնում էլիպսիսը որպես երևույթ, դրա բնութագրումը և կիրառման ձևերը, 7) ճիշտ է ներդաշնակում խնդիրներ և կատարում դրանք դաշնամուրով, 8) հորինում է ոչ ծավալուն ստեղծագործություններ, 9) ճիշտ է կատարում երաժշտական օրինակների հարմոնիկ վերլուծություն:

4. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ»		
76.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 004
77.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել երաժշտական ստեղծագործությունների ձևի, բովանդակության, երաժշտական երկերի կառուցվածքի ձևավորման, ձևի և բովանդակության միասնության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու, երաժշտական ստեղծագործություններ վերլուծելու կարողություններ:
78.	Մոդուլի տևողությունը	68 ժամ
79.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 - 001 «Երաժշտության տարրական տեսություն», ԵԽՎ – 5 – 14 - 002 «Սոլֆեջիո» և ԵԽՎ – 5 – 14 - 003 «Հարմոնիա» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
80.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
81.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել երաժշտական արվեստի դերը, առանձնահատկությունները, երաժշտական արտահայտչամիջոցները և պարզ երաժշտական ձևերը
82.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երաժշտական արվեստի դերն ու տեղը հասարակական կյանքում, այդ թվում՝ դրա դաստիարակչական դերը, 2) ճիշտ է բնութագրում մեղեդի, ձայնակարգ, մետրառիթմ, հարմոնիա հասկացությունները, 3) ճիշտ է դասակարգում ըստ ժանրերի երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հետևյալ կառուցվածքները՝ պարբերություն, պարզ երկմաս ձև, պարզ եռամաս ձև, 5) ճիշտ է որոշում ստեղծագործությունների երաժշտական ֆակտուրան, 6) ճիշտ է կատարում երաժշտական ստեղծագործությունների վերլուծություն:
83.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել բարդ երաժշտական ձևերը, վոկալ և վոկալ-գործիքային երաժշտության կառուցվածքային որոշ առանձնահատկությունները
84.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հետևյալ կառուցվածքները՝ բարդ եռամաս ձև, վարիացիա, ռոնդո,

		2) Ճիշտ է մեկնաբանում հետևյալ երաժշտական հասկացությունները՝ նախաբան, կոդա, տրիո, ռեպրիզ, օստինատո, ռեֆրեն, էպիզոդ, 3) Ճիշտ է ներկայացնում քառյակային ձևը, 4) Ճիշտ է կատարում երաժշտական ստեղծագործությունների վերլուծություն:
85.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել սոնատային, ռոնդո-սոնատային ձևերը և սյուիտը
86.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում սոնատային և ռոնդո-սոնատային ձևերի կառուցվածքները, 2) Ճիշտ է ներկայացնում էքսպոզիցիայում հանդես եկող գլխավոր, օժանդակ, կապող և եզրափակիչ թեմաները, 3) Ճիշտ է ներկայացնում սոնատային ձևի տարատեսակները, 4) Ճիշտ է ներկայացնում սյուիտի հիմնական սխեման, 5) Ճիշտ է բնութագրում սյուիտի պարտադիր և ներդրված պարերը, 6) Ճիշտ է կատարում երաժշտական ստեղծագործությունների վերլուծություն:
87.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել սոնատ-սիմֆոնիկ ցիկլը, ցիկլային վոկալ-սիմֆոնիկ ստեղծագործությունները և օպերան
88.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է բնութագրում սոնատ- սիմֆոնիկ ցիկլի մասերը, 2) Ճիշտ է բնորոշում օրատորիայի և կանտատի ընդհանուր գծերը, դրանց բնորոշ սյուժեները, կատարողական կազմերը և դրանց տարբերությունը, 3) Ճիշտ է բնութագրում օպերան՝ որպես սինթետիկ ժանր, 4) Ճիշտ է ներկայացնում օպերայի կառուցվածքը, երաժշտական համարները, 5) Ճիշտ է ներկայացնում օպերայի տարբեր ժանրերը, 6) Ճիշտ է կատարում երաժշտական ստեղծագործությունների վերլուծություն:
5. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
89.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 005
90.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել արտասահմանյան երաժշտության վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, նպաստել մասնագիտական երաժշտական ճաշակի ձևավորմանը,

		աշխարհայացքի ընդլայնմանը:
91.	Մոդուլի տևողությունը	216 ժամ
92.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
93.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
94.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտական մշակույթը անտիկ դարաշրջանից մինչև բարոկկոյի ժամանակաշրջանը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
95.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անտիկ աշխարհի երաժշտական մշակույթը, 2) ճիշտ է ներկայացնում միջնադարի երաժշտական մշակույթը, 3) ճիշտ է ներկայացնում Վերածննդի երաժշտական մշակույթը, 4) ճիշտ է ներկայացնում Վերածննդի ժամանակաշրջանի կոմպոզիտորների գործունեությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում օպերային ժանրի առաջացումը, 6) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական օպերային ժանրերը, 7) ճիշտ է ներկայացնում կոմպոզիտորական դպրոցների ձևավորումը Իտալիայում, Ֆրանսիայում, Անգլիայում, Գերմանիայում, Նիդերլանդներում, 8) ճիշտ է ներկայացնում XVII-XVIII դդ. գործիքային երաժշտության ժանրերը 9) ճիշտ է ներկայացնում Անգլիայի վերջինալահարների արվեստը, 10) ճիշտ է ներկայացնում Ֆրանսիայի կլավեսինահարների արվեստը, 11) ճիշտ է ներկայացնում Իտալիայի ջութակի դպրոցը, 12) ճիշտ է ներկայացնում բարոկկոյի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը, 13) ճիշտ է ներկայացնում բարոկկոյի ժամանակաշրջանի կոմպոզիտորների գործունեությունը (Գ. Ֆ. Հենդել, Յ. Ս. Բախ, Ք. Վ. Գլյուկ), 14) ճիշտ է ներկայացնում տվյալ ժամանակաշրջանում գրված երաժշտական ստեղծագործությունները, 15) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ տվյալ ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:

96.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտական մշակույթը կլասիցիզմի, ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանում, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
97.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կլասիցիզմի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կլասիցիզմի ժամանակաշրջանի կոմպոզիտորների գործունեությունը (Ֆ. Յ. Հայդն, Վ. Ա. Մոցարտ, Լ. վան Բեթհովեն), երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը, 4) ճիշտ է ներկայացնում ռոմանտիզմի վաղ շրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը (Ֆ. Շուբերտ, Կ. Մ. Վեբեր), երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ այս ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
98.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտական մշակույթը հասուն ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանում, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
99.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հասուն ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հասուն ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի կոմպոզիտորների գործունեությունը (Ֆ. Մենդելսոն, Ռ. Շուման, Ջ. Ռոսսինի, Ֆ. Շոպեն, Հ. Բեռլիոզ, Ֆ. Լիստ), երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
100.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել արտասահմանյան երաժշտական մշակույթը ուշ ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանից մինչև XX դարասկիզբը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
101.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուշ ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի երաժշտական մշակույթը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ուշ ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի կոմպոզիտորների գործունեությունը (Ռ. Վագներ, Յո. Բրամս, Ջ. Վերդի, Շ. Գունո, Ժ. Բիզե), երաժշտական ստեղծագործությունները,

		3) ճիշտ է ներկայացնում XIX դարավերջից մինչև XX դարասկզբի արտասահմանյան երաժշտական մշակույթը, ազգային կոմպոզիտորական դպրոցների ձևավորումը, 4) ճիշտ է ներկայացնում Է. Գրիգի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Դվորժակի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում նշված ժամանակաշրջանի գեղարվեստական ոճական ուղղությունները (իմպրեսիոնիզմ, վերիզմ, էքսպրեսիոնիզմ), 7) ճիշտ է ներկայացնում իմպրեսիոնիզմի հիմնական ներկայացուցիչների (Կ. Դեբյուսի, Մ. Ռավել) ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 8) ճիշտ է ներկայացնում Ջ. Պուչչինիի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 9) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
102.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ռուս երաժշտական մշակույթը միջնադարից մինչև կոմպոզիտորական դպրոցի ձևավորումը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
103.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Վերստովսկու ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Ալյաբևի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Վառլամովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Գուրիլյովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Մ. Գլինկայի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական

		ստեղծագործությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Դարգոմիժսկու ստեղծագործական գործունեությունը երաժշտական ստեղծագործությունները:
104.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել 1850-1870 թթ. ռուս երաժշտական մշակույթը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, «Հզոր խմբակի» գործունեությունը
105.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Սերովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Ռուբինշտեյն ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Մ. Բալակիրևի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Մ. Մուսորգսկու ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Բորոդինի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում Ն. Ռիմսկի-Կորսակովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 7) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
106.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել Պ.Ի.Չայկովսկու ստեղծագործական գործունեությունը, 1880-1900 թթ. ռուս երաժշտական մշակույթը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
107.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Պ. Չայկովսկու ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Լյադովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական

		ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Գլազունովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ս. Տանեևի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
108.	Ուսումնառության արդյունք 8	Ներկայացնել XX դարասկզբի ռուս երաժշտական մշակույթը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
109.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Սկրյաբինի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Ս. Ռախմանինովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ի. Ստրավինսկու ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
		6. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «XX ԴԱՐԻ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
110.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 006
111.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել XX դարի երաժշտության վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, նպաստել մասնագիտական երաժշտական ճաշակի զարգացմանը, աշխարհայացքի ընդլայնմանը:
112.	Մոդուլի տևողությունը	68 ժամ
113.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 005 «Արտասահմանյան երաժշտական գրականություն» մոդուլի ուսումնասիրությունը:
114.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման

		չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
115.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել XX դարի առաջին կեսի ռուս երաժշտական մշակույթը
116.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Ն. Մյասկովսկու ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Ս. Պրոկոֆևի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Դ. Շոստակովիչի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
117.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել XX դարի երկրորդ կեսի ռուս երաժշտական մշակույթը
118.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Գ. Սվիրիդովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Վ. Գավրիլինի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Շնիտկեի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ս. Գուբայդուլինայի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Է. Դենիսովի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 6) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
119.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել XX դարի առաջին կեսի գերմանական երաժշտական մշակույթը
120.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Ռ. Շտրաուսի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները,

		2) ճիշտ է ներկայացնում Գ. Մալերի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Շյոնբերգի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Վեբերնի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Բերգի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում Կ. Օրֆի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 7) ճիշտ է ներկայացնում Պ. Հինդեմիտի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 8) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
121.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել XX դարի առաջին կեսի ֆրանսիական, հունգարական, ամերիկյան, անգլիական երաժշտական մշակույթը
122.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Օնեգերի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Դ. Միյոյի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ֆ. Պուլենկի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Բ. Բարտոկի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Ջ. Գերշվինի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները,

		6) Ճիշտ է ներկայացնում Բ. Բրիտենի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 7) Ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
7. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ»		
123.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 007
124.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել հայ ազգային երաժշտության վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, նպաստել մասնագիտական երաժշտական ճաշակի զարգացմանը, աշխարհայացքի ընդլանմանը:
125.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
126.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 - 001 «Երաժշտության տարրական տեսություն» և ԵԽՎ – 5 – 14 - 002 «Սոլֆեջիո» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
127.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
128.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հայ ազգային երաժշտության շերտերը, հնչյունաշարի և ձայնակարգերի կառուցվածքը, ժողովրդական երաժշտական արվեստի զարգացման ուղին, գեղջկական երգաժանրերը, աշխատանքային երգերը, երգել ժողովրդական երգեր
129.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում հայ ազգային երաժշտության շերտերը, 2) Ճիշտ է ներկայացնում հայկական ձայնակարգերը, 3) Ճիշտ է ներկայացնում հայ երգարվեստի պատմությունը, 4) Ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային երգերը, 5) Ճիշտ է երգում ժողովրդական երգեր:
130.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ծիսական և քնարական երգերը, ողբերը, լացերը, հայ հոգևոր երգաժանրերը, հայ նոր նոտագրության համակարգը, հայ երգի պահպանման և ուսումնասիրման խնդիրները, ժողովրդական երաժշտության կիրառումը կոմպոզիտորական արվեստում

131.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ծիսական և քնարական երգերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ողբերը, լացերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում սաղմոս, շարական, տաղ ժանրերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հայ նոր նոտագրության համակարգը (Լիմոնջյան համակարգ), ընթերցում այդ համակարգով գրառված երգեր, 5) ճիշտ է ներկայացնում Կոմիտասի դերը հայ երաժշտության պատմության մեջ (իբրև ազգագրագետ, գիտնական, կոմպոզիտոր), 6) ճիշտ է երգում ժողովրդական և հոգևոր երգեր:
132.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կատակային, երգիծական, էպիկական երգերը, վիպերգերը, օրորները, պարերգերը, պանդխտության երգերը
133.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կատակային, երգիծական երգերը 2) ճիշտ է ներկայացնում էպիկական երգերը, վիպերգերը 3) ճիշտ է ներկայացնում օրորները, նանիկները, 4) ճիշտ է ներկայացնում պարերգերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում պանդխտության երգերը, անտունիները, 6) ճիշտ է երգում ժողովրդական և հոգևոր երգեր:
134.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հայ ժողովրդական երաժշտական գործիքները, հայ ժողովրդապրոֆեսիոնալ երաժշտական արվեստը
135.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հայ ժողովրդական երաժշտական գործիքային խմբերը, երաժշտական գործիքները, դրանց կատարման կերպը, 2) ճիշտ է տարբերակում, ըստ հնչերանգի, երաժշտական գործիքները, 3) ճիշտ է ներկայացնում աշուղական արվեստը, 4) ճիշտ է ներկայացնում աշուղական երգի ժանրերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում աշուղական երգարվեստի առավել վառ ներկայացուցիչների գործունեությունը, 6) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքային երգը,

		7) ճիշտ է երգում ժողովրդական, հոգևոր, աշուղական և քաղաքային երգեր:
8. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
136.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 008
137.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել հայ դասական երաժշտության վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, նպաստել մասնագիտական երաժշտական ճաշակի զարգացմանը, աշխարհայացքի ընդլանմանը:
138.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
139.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 005 «Արտասահմանյան երաժշտական գրականություն» և ԵԽՎ – 5 – 14 - 007 «Հայ ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործություն» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
140.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
141.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հայ երաժշտական մշակույթը XIX դարից մինչև XX դարի առաջին երկու տասնամյակները, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
142.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում XIX դարի հայ երաժշտական մշակույթը, 2) ճիշտ է ներկայացնում Տ. Չուխաջյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ք. Կարա-Մուրզայի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Մ. Եկմալյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Ն. Տիգրանյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները,

		6) Ճիշտ է ներկայացնում Կոմիտասի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 7) Ճիշտ է ներկայացնում հայ երաժշտական մշակույթը XX դարի առաջին երկու տասնամյակների ընթացքում, 8) Ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
143.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հայ երաժշտական մշակույթը մինչև հայ նոր կոմպոզիտորական դպրոցի ձևավորումը, այդ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
144.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում Ալ. Սպենդիարյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) Ճիշտ է ներկայացնում Ա. Տիգրանյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) Ճիշտ է ներկայացնում 1920-1945 թթ. հայ երաժշտական մշակույթը, 4) Ճիշտ է ներկայացնում Ռ. Մելիքյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) Ճիշտ է ներկայացնում Հ. Ստեփանյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 6) Ճիշտ է ներկայացնում Գր. Եղիազարյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 7) Ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
145.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հայ նոր կոմպոզիտորական դպրոցի ձևավորումը (Ա. Խաչատրյանի ստեղծագործական գործունեությունը), 1945-1960 թթ. հայ երաժշտական մշակույթը, «Հայկական հնգյակի» ներկայացուցիչների ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
146.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում Ա. Խաչատրյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 2) Ճիշտ է ներկայացնում 1945-1960 թթ. հայ երաժշտական մշակույթը,

		3) ճիշտ է ներկայացնում Ալ. Հարությունյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Բաբաջանյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Է. Միրզոյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում Ղ. Սարյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 7) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
147.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հայ երաժշտական մշակույթը սկսած 1960 թվականից մինչև մեր օրերը, այս ժամանակաշրջանում ժամանակաշրջանում ստեղծագործած կոմպոզիտորների գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները
148.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հայ երաժշտական մշակույթը 1960-1970 թթ., 2) ճիշտ է ներկայացնում Է. Հովհաննիսյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Տերտերյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Տ. Մանսուրյանի ստեղծագործական գործունեությունը, երաժշտական ստեղծագործությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում սփյուռքահայ երաժշտական մշակույթը, 6) ճիշտ է ներկայացնում արդի հայ երաժշտական մշակույթը, 7) ճիշտ է ճանաչում լսողությամբ նշված ժամանակաշրջանի երաժշտական ստեղծագործությունները:
9. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ»		
149.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 009

150.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել արվեստի տարբեր ճյուղերի վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, նպաստել մասնագիտական երաժշտական ճաշակի զարգացմանը, աշխարհայացքի ընդլայնմանը:
151.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
152.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
153.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
154.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել արվեստի տեսակները և ժանրերը, նախնադարյան արվեստը, առաջավոր Ասիայի երկրների և հին Եգիպտոսի արվեստը
155.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արվեստի տեսակներն ու ժանրերը, 2) ճիշտ է նկարագրում նախնադարյան արվեստը, ճանաչում դրան բնորոշ նմուշները, 3) ճիշտ է ներկայացնում շումերական պետության մշակույթը, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ասորեստանի հնագույն ճարտարապետությունը և որմնագրությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում հին Եգիպտոսի մշակույթի պատմական շրջանները, 6) ճիշտ է ներկայացնում ուսումնական տեսանյութերում ընդգրկված քանդակները, փարավոնների դամբարանները:
156.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել Ուրարտուի, հին Եգիպտոսի, հին Հունաստանի և հին Հռոմի մշակույթները
157.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուրարտական մշակույթի զարգացման հիմքերը, առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հին Եգիպտոսի տաճարաշինությունը, քանդակագործությունը (ընդհանուր բնութագիրը), 3) ճիշտ է ներկայացնում եգիպտացիների նվաճումները ֆիզիկայի, քիմիայի, բժշկության, թվաբանության, երկրաչափության, աստղագիտության բնագավառներում, 4) ճիշտ է ներկայացնում հին Հունաստանի մշակույթի դերը արվեստի պատմության մեջ, 5) ճիշտ է նկարագրում հին Հունաստանի մշակույթի պատմական շրջանները՝ հոմերոսյան, արխայիկ,

		դասական և հելլենիստական, 6) ճիշտ է ներկայացնում հին Հռոմի մշակույթի առաջատար դերը անտիկ աշխարհում, 7) ճիշտ է ներկայացնում ուսումնական տեսանյութերում ընդգրկված արվեստի նմուշները և կատարում նրանց համեմատությունը:
158.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Ներկայացնել միջնադարի, Վերածննդի, XVII-XVIII դարերի մշակույթը
159.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում միջնադարյան արվեստի բնույթը, 2) ճիշտ է նկարագրում բյուզանդական և Կիևյան Ռուսիայի արվեստը միջնադարում, 3) ճիշտ է բացատրում ռոմանական ոճ և գոթական ոճ հասկացությունները , 4) ճիշտ է բնութագրում Վերածննդի արվեստը Իտալիայում, դրա տարածումը Եվրոպայի այլ երկրներում, 5) ճիշտ է վերլուծում Վերածննդի կերպարվեստի ներկայացուցիչների ստեղծագործությունները և դասակարգում ըստ ժանրերի (կենցաղային, պեյզաժ, դիմանկար, նատյուրմորտ), 6) ճիշտ է ներկայացնում XVII-XVIII դդ. կազմավորված գեղանկարչության դպրոցները, 7) ճիշտ է ներկայացնում բարոկկո, ռոկոկո, կլասիցիզմ ոճերը:
160.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել XVIII-XX դդ. մշակույթը (արևմտաեվրոպական երկրների, Ռուսաստանի), հայ մշակույթը
161.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է բնութագրում XVIII դարը որպես լուսավորչության դարաշրջան, 2) ճիշտ է բնութագրում XIX դարի հիմնական ոճական ուղղությունները (ռոմանտիզմ, ռեալիզմ), 3) ճիշտ է ներկայացնում ֆրանսիական իմպրեսիոնիզմը և ռուս պերեդվիժնիկների արվեստը, 4) ճիշտ է բնութագրում XX դարի ուղղությունները (էքսպրեսիոնիզմ, կուբիզմ, աբստրակցիոնիզմ, էքզիստենցիալիզմ, սյուրռեալիզմ, նեոկլասիցիզմ), 5) ճիշտ է ներկայացնում XX դարի երաժշտական մշակույթի ընդհանուր բնութագիրը, 6) ճիշտ է ներկայացնում հայ մշակույթի զարգացման տարբեր շրջանները (հնագույն ժամանակից մինչև մեր օրերը):
		10. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
162.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 010

163.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել մարդու հոգեկան կյանքի, դրա զարգացման, ընդհանուր օրինաչափությունների, գործընթացների, որակների և վիճակների մասին գիտելիքներ և դրանք ներկայացնելու կարողություն, ինչպես նաև ձևավորել դպրոցական տարիքի երեխաների հոգեկան ձևավորման և զարգացման գործընթացը ճիշտ ուղղորդելու կարողություններ:
164.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
165.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
166.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
167.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հոգեբանության դերը և նշանակությունը, նրա ուսումնասիրման մեթոդները, սկզբունքները, ֆունկցիաները և բնագավառները
168.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանությունը որպես գիտություն, նրա զարգացման հիմնական փուլերը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում անձի հոգեկան կառուցվածքի ուսումնասիրության ժամանակ կիրառվող հոգեբանական մեթոդները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանության սկբունքները, ֆունկցիաները, հոգեկանի ռեֆլեկտոր բնույթը, 4) ճիշտ է բացատրում հոգեբանության բնագավառները և միջառարկայական կապերը:
169.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել անձի հոգեկան կյանքը և գործունեությունը
	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անձ, անհատ, անհատականություն, մարդ հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում անձի գործունեությունը, դրա տեսակները տարբեր տարիքային փուլերում, 3) ճիշտ է ներկայացնում անձի վարքը, նրա ինքնակառավարման հնարավորությունները:
170.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել անձի ճանաչողական գործընթացները
171.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անձի ուշադրությունը, դրա տեսակները, հիմնական որակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում դպրոցականի ուշադրությունը որպես ճանաչողաիմացական գործընթաց, 3) ճիշտ է ներկայացնում զգայությունը, դրա առանձնահատկություններ, տեսակները, 4) ճիշտ է ներկայացնում դպրոցականի զգայությունները,

		5) ճիշտ է ներկայացնում ընկալումները, դրա տեսակները, առանձնահատկությունները և դրանց իմացական դերը, 6) ճիշտ է ներկայացնում հիշողությունը, դրա տեսակները, հիմնական գործընթացները, 7) ճիշտ է ներկայացնում երևակայությունը, դրա տեսակները, 8) ճիշտ է ներկայացնում դպրոցական տարիքի երեխաների երևակայության առանձնահատկությունները, 9) ճիշտ է մեկնաբանում մտածողությունը, դրա հիմնական գործընթացները:
172.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել անձի գործունեության հուզակամային ոլորտը
173.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հույզերը և զգացմունքները, դրանց տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կամքը, կամային ոլորտի դրսևորումները, հիմնական ֆունկցիաները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սթրեսը, աֆեկտը, կիրքը, դրանք՝ իբրև հնարավոր հոգեբանական խաթարումների նախադրյալներ:
174.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել անձի որակները և առանձնահատկությունները
175.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում խառնվածքը իբրև հոգեկան որակ, դրա հոգեբանական բնութագիրը, նյարդային համակարգի համապատասխան տիպերը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում բնավորությունը, դրա դրսևորումները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում ընդունակությունը, դրա տեսակները, դրսևորման պայմանները, 4) ճիշտ է ներկայացնում դիրքորոշումների կառուցվածքը, տեսակները և ֆունկցիաները,
176.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել մանկավարժական հոգեբանության կապը տարիքային հոգեբանության հետ
177.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում տարիքային և մանկավարժական հոգեբանությունը, դրա մեթոդներն ու սկզբունքները, 2) ճիշտ է բացատրում տարիքային տարբեր փուլերում գտնվող երեխաների զարգացման հոգեբանական առանձնահատկությունները:
11. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ»		
178.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 011

179.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել մանկավարժության խնդիրների, հիմնական հասկացությունների և գործառույթների, մանկավարժական գիտության և պրակտիկայի փոխադարձ կապի վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն:
180.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
181.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
182.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
183.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մանկավարժություն առարկան, խնդիրները և մեթոդները
184.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մանկավարժություն առարկան, երաժշտական մանկավարժությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում մանկավարժության խնդիրները, 3) ճիշտ է թվում և մեկնաբանում մանկավարժության մեթոդները:
185.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել անձի զարգացումը, դաստիարակությունը և ձևավորումը
186.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում սերնդի դաստիարակության նպատակը, 2) ճիշտ է ներկայացնում անձի բազմակողմանի, ներդաշնակ զարգացման խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում երաժշտական դաստիարակության և կրթության համակարգը:
187.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կրթական գործընթացի հիմնական սկզբունքները, մանկավարժական գործունեության հիմնահարցերը
188.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում նախնական երաժշտական կրթությունը, 2) ճիշտ է թվարկում երաժշտական դպրոցներում ուսուցման կազմակերպման ձևերը, մեթոդները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ուսուցչի մանկավարժական ընդունակությունները, կարողությունները և հմտությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ուսուցչի անձի մասնագիտական որակները, 5) ճիշտ է ներկայացնում մանկավարժական տակտիկան, մանկավարժական էթիկայի հոգեբանական հիմունքները:

189.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել երեխայի անձնավորության զարգացման և դաստիարակության խնդիրները ուսման ընթացքում
190.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում երեխայի դպրոցական կյանքի սկզբնական շրջանի առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում երեխաների տարիքային բազմակողմանի զարգացումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում երեխայի անձնավորության զարգացումը և դաստիարակությունը ուսման ընթացքում, 4) ճիշտ է ներկայացնում երեխայի դաստիարակության և զարգացման ուղղությամբ տարվող համատեղ աշխատանքը ընտանիքում, հանրակրթական և երաժշտական դպրոցներում:
12. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԱՅԻՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
191.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 012
192.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ զարգացնել ուսանողի դաշնամուրային կատարողական ունակությունները, ձևավորել թերթից հանպատրաստից ընթեցման, սիմֆոնիկ, օպերային, խմբերգային, կամերային երաժշտության դաշնամուրային փոխադրումների կատարման, ինչպես նաև նվագակցային ունակություններ:
193.	**Մոդուլի տևողությունը**	284 ժամ
194.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
195.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
196.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Տիրապետել դաշնամուրի կատարողական առանձնահատկություններին, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, տիրապետել բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին
197.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ (թերթից հանպատրաստից ընթերցման երաժշտական օրինակների (ստեղծագործություններ կամ դրանց հատվածներ) 3) կարողանում է կատարել հետևյալ ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ՝ ա. պոլիֆոնիկ ստեղծագործություն

		բ. մեծ կտավի ստեղծագործություն կամ պիես գ. էտյուդ դ. անսամբլ կամ նվագակցություն (Նվագացանկն ընտրվում է դասավանդող դասախոսի կողմից՝ համաձայն ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից հաստատված օրինակելի նվագացանկի բարդության աստիճանի: Յուրաքանչյուր ուսումնառության արդյունքի համար ուսումնամեթոդական խորհուրդը սահմանում է նաև յուրաքանչյուր ժանրի ստեղծագործությունների՝ պահանջվող նվազագույն քանակը). 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) տիրապետում է բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին:
198.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել բեմական կեցվածք և պահվածք
199.	Կատարման չափանիշներ	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է բեմական կեցվածք և պահվածք:
200.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ

201.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային և ոճային նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
202.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
203.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
204.	**Ուսումնառության արդյունք 5**	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
205.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ,

		4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
206.	**Ուսումնառության արդյունք 6**	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
207.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
208.	**Ուսումնառության արդյունք 7**	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել մասնագիտական երաժշտական ճաշակ և արտիստիզմ
209.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները,

		5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային, ձևաբանական, գեղագիտական նկարագրի համալիր ընկալում, երաժշտական մասնագիտական ճաշակ, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
210.	Ուսումնառության արդյունք 8	Կատարելագործել դաշնամուրային կատարողականությունը, կատարել գամմաներ, վարժություններ, երաժշտական ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել մասնագիտական երաժշտական ճաշակ, մեկնաբանման անհատական մոտեցում և արտիստիզմ
211.	Կատարման չափանիշներ	1) կարողանում է կատարել գամմաներ, վարժություններ, 2) ճիշտ է հանպատրաստից ընթերցում թերթից երաժշտական օրինակներ, 3) կարողանում է կատարել տարբեր ժանրերի երաժշտական ստեղծագործություններ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային, ձևաբանական, գեղագիտական նկարագրի համալիր ընկալում, երաժշտական մասնագիտական ճաշակ, երաժշտական ստեղծագործության մեկնաբանման անհատական մոտեցում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
13. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՍՈԼՖԵՋԻՈՅԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱ»		
212.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 013
213.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել երաժշտական դպրոցի ուսումնադաստիարակչական գործընթացի, սոլֆեջիոյի դասավանդման մեթոդների վերաբերյալ գիտելիքներ, աշխատանքային գործընթացում դրանք կիրառելու հմտություններ:
214.	Մոդուլի տևողությունը	68 ժամ

215.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 001 «Երաժշտության տարրական տեսություն», ԵԽՎ – 5 – 14 – 002 «Սոլֆեջիո», ԵԽՎ – 5 – 14 – 010 «Հոգեբանություն» և ԵԽՎ – 5 – 14 – 011 «Մանկավարժություն» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
216.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
217.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ուսումնական գործընթացի սկզբնական փուլի աշխատանքները
218.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում սոլֆեջիո առարկայի նշանակությունը երաժշտական դպրոցում, 2) Ճիշտ է ներկայացնում երաժշտական դպրոցի ընդունելության մուտքային պահանջները, երաժշտական տվյալների որոշման մեթոդները, 3) Ճիշտ է ներկայացնում սոլֆեջիո առարկայի կրթական ծրագիրը երաժշտական դպրոցներում, 4) Ճիշտ է ներկայացնում կիսամյակային և տարեկան աշխատանքային պլան կազմելու, աշակերտական խմբեր ձևավորելու սկզբունքները:
219.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել սոլֆեջիոյի դասավանդման գործընթացը
220.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում տեսական նյութի մատուցման մեթոդները, 2) Ճիշտ է ներկայացնում մաքուր ինտոնացիայով ձայնարտաբերմանն ուղղված աշխատանքի մեթոդները, 3) Ճիշտ է ներկայացնում լսողական վերլուծության հմտություններ զարգացնելու ձևերը, 4) Ճիշտ է ներկայացնում մետրառիթմի զգացումը զարգացնելու մեթոդները, 5) Ճիշտ է ներկայացնում երաժշտական թելադրություն գրելու հմտություններ զարգացնելու մեթոդները, 6) Ճիշտ է ներկայացնում ստեղծագործական կարողությունների զարգացման մեթոդները, 7) Ճիշտ է ներկայացնում երաժշտական մտածողության դաստիարակման մեթոդները:
221.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել դասի անցկացմանն օժանդակող աշխատանքային ձևերը
222.	Կատարման չափանիշներ	1) Ճիշտ է ներկայացնում գործնական պարապմունքների անցկացման եղանակները, 2) Ճիշտ է պատկերացնում տնային հանձնարարությունների դերը աշխատանքային գործընթացում՝ իբրև նյութի ամրապնդման միջոց,

		3) ճիշտ է ընտրում դասին անհրաժեշտ երաժշտական նյութերը, օգտագործվող ուսուցողական և մեթոդական ձեռնարկները, 4) ճիշտ է վերլուծում ունկնդրված դասերը:
223.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել դասի անցկացման ձևը
224.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում դասի անցկացման ընդհանուր պլանը, աշխատանքի բաժանումն ըստ ժամանակի, 2) ճիշտ է ներկայացնում հարցման մեթոդները, 3) ճիշտ է ներկայացնում գնահատման չափանիշները, 4) ճիշտ է ներկայացնում նոր նյութի շարադրման մեթոդները, 5) ճիշտ է ներկայացնում իր վարած դասի վերլուծական մեկնաբանությունը:
	14. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՎԵՐԱԴԱՇՆԱԿՈՒՄ»	
225.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 014
226.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել վոկալ և խմբերգային ստեղծագործությունների վերադաշնակման և դաշնամուրով կատարման կարողություններ:
227.	**Մոդուլի տևողությունը**	72 ժամ
228.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 003 «Հարմոնիա» մոդուլի ուսումնասիրությունը:
229.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
230.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել միասեռ խմբերգերի վերադաշնակումը խառը խմբերգերի
231.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է կատարում երկձայն և եռաձայն միասեռ խմբերգերի վերադաշնակումը քառաձայն խառը խմբերգերի, 2) ճիշտ է կատարում քառաձայն միասեռ խմբերգերի վերադաշնակումը քառաձայն խառը խմբերգերի:
232.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Ներկայացնել խառը խմբերգերի վերադաշնակումը միասեռ և խառը խմբերգերի
233.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է կատարում քառաձայն խառը խմբերգերի վերադաշնակումը քառաձայն միասեռ խմբերգերի,

		2) ճիշտ է կատարում քառաձայն խառը խմբերգերի վերադաշնակումը երկձայն և եռաձայն միասեռ խմբերգերի, 3) ճիշտ է կատարում բազմաձայն խառը խմբերգերի վերադաշնակումը քառաձայն խառը խմբերգերի:
234.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Ներկայացնել վոկալ ստեղծագործությունների վերադաշնակումը տարբեր խմբերգային կազմերի համար
235.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է կատարում վոկալ ստեղծագործությունների՝ a capella վերադաշնակումը, 2) ճիշտ է կատարում վոկալ ստեղծագործությունների վերադաշնակումը երկձայն և եռաձայն միասեռ խմբերգի՝ պահպանելով նվագակցությունը, 3) ճիշտ է կատարում վոկալ ստեղծագործությունների վերադաշնակումը եռաձայն թերի խառը խմբերգի՝ պահպանելով նվագակցությունը:
236.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել վոկալ ստեղծագործությունների վերադաշնակումը խառը երգչախմբի, մեներգչի և երգչախմբի համար
237.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է կատարում վոկալ ստեղծագործության վերադաշնակումը քառաձայն խառը խմբերգի՝ պահպանելով նվագակցությունը, 2) ճիշտ է կատարում վոկալ ստեղծագործության վերադաշնակումը բազմաձայն խառը խմբերգի՝ պահպանելով նվագակցությունը, 3) ճիշտ է կատարում վոկալ ստեղծագործության վերադաշնակումը մեներգչի և երգչախմբի համար՝ փոխերգեցողությամբ և միաժամանակյա կատարման համար:
		15. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»
238.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 015
239.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել երգչախմբային դիրիժորական հմտություններ:
240.	**Մոդուլի տևողությունը**	284 ժամ
241.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
242.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

243.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել խմբավարական ապարատ հասկացությունը, խմբավարության տեխնիկայի միջոցները, խմբավարական շարժումների բնույթն ու հիմնական սկզբունքները, տիրապետել բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին
244.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում խմբավարության տեխնիկան և դրա նշանակությունը խմբավարի համար, 2) ճիշտ է ներկայացնում խմբավարության տեխնիկական միջոցները, խմբավարական ապարատ հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում խմբավարի հիմնական դիրքը (մարմնի, ձեռքերի, գլխի դրվածքը), 4) ճիշտ է ներկայացնում խմբավարական շարժումների բնույթն ու հիմնական սկզբունքները, 5) ճիշտ է ներկայացնում նպատակային, դիպուկ շարժումները, 6) ճիշտ է ներկայացնում խմբավարական շարժումների մասշտաբները միջին տեմպային և դինամիկ ցուցիչների դեպքում, 7) ճիշտ է բնութագրում մետրոնոմայնությունը, 8) ճիշտ է ներկայացնում տակտի հիմնական մասերի ամրագրման (ֆիքսման) սահմանները, 9) ճիշտ է ներկայացնում եզրափակման տեխնիկան (նախապատրաստումը և եզրափակումը), 10) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է a capella, երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է դաշնամուրով), 11) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 12) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ, 13) ղեկավարում է խմբերգային ստեղծագործություններ, 14) տիրապետում է բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին:
245.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել բեմական կեցվածք և պահվածք
246.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում 2/4, 3/4, 4/4 չափերի ղեկավարումը դանդաղ և միջին տեմպերում, 2) ճիշտ է ներկայացնում non legato-ի ղեկավարումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական դինամիկ ցուցիչների ղեկավարումը,

		4) ճիշտ է ներկայացնում մուտքի ցուցադրումը տակտի տարբեր մասերում, 5) ճիշտ է ներկայացնում կոտորակված մուտքի ցուցադրումը, 6) ճիշտ է ներկայացնում ֆերմատաների կատարման եղանակները, 7) ճիշտ է ներկայացնում պաուզաների և ցեզուրաների ցուցադրումը, 8) ճիշտ է ներկայացնում ձախ ձեռքի աշխատանքը պահված հնչյունների ցուցադրման ընթացքում, 9) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքը կամերտոնով, 10) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է a capella, երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է դաշնամուրով), 11) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 12) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ, 13) ղեկավարում է խմբերգային ստեղծագործություններ, 14) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային նկարագրի ընկալում, 15) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է բեմական կեցվածք և պահվածք:
247.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
248.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում legato-ի ղեկավարումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում 6/8 և 6/4 ճափերի ղեկավարումը վեց և երկու մասով սխեմաներով, 3) ճիշտ է ներկայացնում staccato-ի ղեկավարումը, 4) ճիշտ է ներկայացնում չհանվող ֆերմատայի կատարման ձևերը, 5) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է դաշնամուրով, մի ձեռքով նվագում է, մյուսով՝ ղեկավարում, երգում է a capella ստեղծագործության ակորդները ուղղահայաց), 6) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 7) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ,

		8) ղեկավարում է խմբերգային ստեղծագործություններ, 9) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային և ոճային նկարագրի ընկալում, 10) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
249.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
250.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հնչողության ուժգնության փոփոխությունների (դինամիկա) ղեկավարումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սինկոպաների, շեշտադրումների (ակցենտ) ղեկավարումը, 3) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է դաշնամուրով, մի ձեռքով նվագում է, մյուսով՝ ղեկավարում, երգում է a capella ստեղծագործության ակորդները ուղղահայաց), 4) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 5) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ, 6) ղեկավարում է խմբերգային ստեղծագործություններ, 7) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և ղեկավարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 8) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 9) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
251.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
252.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում 5/8 և 5/4 չափերի ղեկավարումը արագ շարժմամբ, երկմասանի սխեմայով, 2) ճիշտ է ներկայացնում 5/4 չափի ղեկավարումը հինգ մասով սխեմայով, տարբեր դինամիկ և տեմպային ցուցիչներով, 3) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական մետրական միավորի կոտորակումը 2/4, 3/4, 4/4 չափերում, դանդաղ

		տեմպում, 4) ճիշտ է ներկայացնում 4/4 չափի (alla breve) ղեկավարումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում 3/4 և 3/8 չափերի ղեկավարումը արագ տեմպում, 6) ճիշտ է աշխատում ուսումնական երգչախմբի հետ, 7) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է դաշնամուրով, մի ձեռքով նվագում է, մյուսով՝ ղեկավարում, երգում է a capella ստեղծագործության ակորդները ուղղահայաց), 8) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 9) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ, 10) ղեկավարում է խմբերգային ստեղծագործություններ, 11) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և ղեկավարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 12) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 13) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
253.	**Ուսումնառության արդյունք 6**	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
254.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում presto և largo տեմպերի ղեկավարումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում երկարատև արագացման ղեկավարումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում երկարատև crescendo-ի և diminuendo-ի ղեկավարումը, 4) ճիշտ է ներկայացնում պոլիֆոնիկ ստեղծագործությունների ղեկավարման եղանակները, 5) ճիշտ է ներկայացնում օպերային ստեղծագործությունների ռեչիտատիվային և սոլո երգամասերի ղեկավարման եղանակները, 6) ճիշտ է աշխատում ուսումնական երգչախմբի հետ, ղեկավարում այն, 7) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է

		դաշնամուրով, մի ձեռքով նվագում է, մյուսով՝ ղեկավարում, երգում է a capella ստեղծագործության ակորդները ուղղահայաց), 8) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 9) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ, 10) ղեկավարում է երաժշտական ստեղծագործություններ (այդ թվում՝ խմբերգային հատվածներ վոկալ-սիմֆոնիկ և օպերային ստեղծագործություններից), 11) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և ղեկավարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 12) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 13) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
255.	**Ուսումնառության արդյունք 7**	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել երաժշտական մասնագիտական ճաշակ և արտիստիզմ
256.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում 7/4 և 7/8 չափերի ղեկավարումը յոթմասանի սխեմայով չափավոր և միջին տեմպերում, 2) ճիշտ է ներկայացնում 9/4 և 9/8 չափերի ղեկավարումը ինը և երեք մասով սխեմաներով, 3) ճիշտ է ներկայացնում 12/4 և 12/8 չափերի ղեկավարումը տասներկու և երեք մասով սխեմաներով, 4) ճիշտ է ներկայացնում 11/4 չափի ղեկավարումը հինգ մասով սխեմայով, արագ տեմպում, 5) ճիշտ է ներկայացնում ղեկավարումը պարզ և բարդ չափերի հերթագայությամբ, 6) ճիշտ է աշխատում երգչախմբի հետ, ղեկավարում այն, 7) կատարում է խմբերգային ստեղծագործություններ (երգում է՝ ինքնուրույն նվագակցելով, նվագում է դաշնամուրով, մի ձեռքով նվագում է, մյուսով՝ ղեկավարում, երգում է a capella ստեղծագործության ակորդները ուղղահայաց), 8) անգիր երգում է խմբերգային ստեղծագործությունների բոլոր ձայնաբաժինները՝ դիրիժորությամբ, 9) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ,

		10) ղեկավարում է երաժշտական ստեղծագործություններ (այդ թվում՝ խմբերգային հատվածներ վոկալ-սիմֆոնիկ և օպերային ստեղծագործություններից), 11) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և ղեկավարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 12) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային, ձևաբանական, գեղագիտական նկարագրի համալիր ընկալում, երաժշտական մասնագիտական ճաշակ, 13) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
257.	**Ուսումնառության արդյունք 8**	Կատարելագործել խմբավարական ունակությունները, ղեկավարել երաժշտական ստեղծագործություններ, ղեկավարման ընթացքում դրսևորել մասնագիտական երաժշտական ճաշակ, մեկնաբանման անհատական մոտեցում և արտիստիզմ
258.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է աշխատում երգչախմբի հետ, ղեկավարում այն, 2) ճիշտ է գրում անոտացիաներ խմբերգային ստեղծագործությունների վերաբերյալ, 3) ղեկավարում է երաժշտական ստեղծագործություններ (այդ թվում՝ խմբերգային հատվածներ վոկալ-սիմֆոնիկ և օպերային ստեղծագործություններից), 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և ղեկավարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային, ձևաբանական, գեղագիտական նկարագրի համալիր ընկալում, երաժշտական մասնագիտական ճաշակ, երաժշտական ստեղծագործության մեկնաբանման անհատական մոտեցում, 6) ղեկավարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
		16. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԽՄԲԵՐԳԱՅԻՆ ՊԱՐՏԻՏՈՒՐԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ»
259.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 - 016
260.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել խմբերգային պարտիտուրի ընթերցման, վերլուծման, դաշնամուրով և ձայնով վերարտադրման հմտություններ, զարգացնել ուսանողի բազմաձայն լսողությունը:

261.	**Մոդուլի տևողությունը**	142 ժամ
262.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
263.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
264.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել խմբերգային պարտիտուրը և դրա առանձնահատկությունները, խմբերգային պարտիտուրներում կիրառվող բանալիները, դաշնամուրով կատարել խմբերգային պարտիտուրներ, տիրապետել բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին
265.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում պարտիտուր հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ակոլադ հասկացությունը, գրառման սկզբունքները, 3) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային պարտիտուրի ձևավորման և զարգացման ընթացքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային պարտիտուրներում կիրառվող բանալիները, 5) ճիշտ է ներկայացնում երգչական ձայների դասակարգումը, անվանումները, 6) ճիշտ է ներկայացնում ձայնաբաժինների գրառման հիմնական սկզբունքները, 7) ճիշտ է ներկայացնում գրառված ձայնաբաժինների ձայնասահմանները (տեսիտուրա)՝ պարտիտուրի դաշնամուրային կատարման դեպքում, 8) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը, 9) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 10) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 11) տիրապետում է բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին:
266.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Կատարելագործել խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարողականություն, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել բեմական կեցվածք և պահվածք
267.	**Կատարման չափանիշներ**	1) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա

		տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 3) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 4) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 5) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային նկարագրի ընկալում, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է բեմական կեցվածք և պահվածք:
268.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Ներկայացնել խմբերգային պարտիտուրի գրառման ձևերը, կատարելագործել խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարողականություն, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
269.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային պարտիտուրի գրառման համակարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային պարտիտուրի գրառման համակարգում կատարվող փոփոխությունները՝ կախված երգչախմբի տեսակից և ձևից, 3) ճիշտ է ներկայացնում միասեռ և երկսեռ երգչախմբերի համար գրված ստեղծագործությունների՝ պարտիտուրային շարադրման սկզբունքները, 4) ճիշտ է ներկայացնում երկտող, եռատող, քառատող պարտիտուրների շարադրման սկզբունքները, 5) ճիշտ է ներկայացնում մինչև 8 տողով խմբերգային պարտիտուրների շարադրման սկզբունքները, 6) ճիշտ է ներկայացնում մեկ կամ մի քանի մենակատարի մասնակցությամբ խմբերգային պարտիտուրների շարադրման սկզբունքները, 7) ճիշտ է ներկայացնում գործիքային նվագակցությամբ խմբերգային ստեղծագործությունների շարադրման սկզբունքները, 8) ճիշտ է ներկայացնում սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ կատարման համար նախատեսված խմբերգային ստեղծագործությունների շարադրման սկզբունքները, 9) ճիշտ է երգում պարտիտուրի ակորդներն ուղղահայաց, 10) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը (պարտիտուրը նվագում է ինչպես ամբողջությամբ, նույնպես և՝ բաց թողնելով երգվող ձայնը),

		11) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 12) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 13) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 14) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային և ոճային նկարագրի ընկալում, 15) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
270.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարելագործել խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարողականությունը, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
271.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում խմբերգային պարտիտուրի ակորդներն ուղղահայաց, 2) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը (պարտիտուրը նվագում է ինչպես ամբողջությամբ, նույնպես և՝ բաց թողնելով երգվող ձայնը), 3) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 4) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 5) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային և ոճային նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
272.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել տարբեր տեսակի և բարդության խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, կատարելագործել խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարողականությունը, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ, կատարել խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ

273.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում առանց նվագակցության պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում միասեռ և երկսեռ երգչախմբերի համար գրված՝ պարտիտուրային շարադրմամբ ստեղծագործությունների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում միասեռ (կանանց, տղամարդկանց), մանկական, թերի երկսեռ երգչախմբերի համար գրված՝ պարտիտուրային շարադրմամբ ստեղծագործությունների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հոմոֆոն-հոբմոնիկ շարադրանքով պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ոտնակների կիրառման սկզբունքները խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման մեջ, 6) ճիշտ է երգում խմբերգային պարտիտուրի ակորդներն ուղղահայաց, 7) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը (պար տիտուրը նվագում է ինչպես ամբողջությամբ, նույնպես և՝ բաց թողնելով երգվող ձայնը), 8) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 9) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 10) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 11) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 12) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ, 13) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ վեր և վար:
274.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել տարբեր տեսակի և բարդության խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, կատարելագործել խմբերգային պարտիտուրների՝

		դաշնամուրային կատարողականությունը, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ, կատարել խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ
275.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում բազմատող պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ձայների խաչաձևում պարունակող պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում բազմաձայն պարտիտուրների պարզեցման եղանակները դաշնամուրային կատարման համար, 4) ճիշտ է ներկայացնում պոլիֆոնիկ պարտիտուրի՝ դաշնամուրային կատարման եղանակները, 5) ճիշտ է ներկայացնում գործիքային նվագակցությամբ պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարման սկզբունքներն ու առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային պարտիտուրի՝ տոնայնական փոխադրմամբ կատարման սկզբունքները, 7) ճիշտ է երգում խմբերգային պարտիտուրի ակորդներն ուղղահայաց, 8) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը (պարտիտուրը նվագում է ինչպես ամբողջությամբ, նույնպես և՝ բաց թողնելով երգվող ձայնը), 9) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 10) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 11) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 12) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 13) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ, 14) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ վեր և վար:

276.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել խմբերգային պարտիտուրի վերլուծություն, կատարելագործել խմբերգային պարտիտուրների՝ դաշնամուրային կատարողականությունը, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել մասնագիտական երաժշտական ճաշակ և արտիստիզմ, կատարել խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ
277.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկություններ խմբերգի երաժշտության և գրական տեքստի հեղինակների մասին (համառոտ կենսագրականներ, ստեղծագործական գործունեություն, ստեղծագործական ժառանգություն), 2) ճիշտ է ներկայացնում ստեղծագործության բովանդակությունը, 3) ճիշտ է կատարում խմբերգի վերլուծություն (ձևի, մետրական, ռիթմական, մեղեդիական, հարմոնիկ, ձայնակարգային, տոնայնական բաղադրատարրերը, երաժշտական մտքի զարգացման կերպը, շարադրանքի ֆակտուրային առանձնահատկությունները) 4) ճիշտ է կատարում ստեղծագործության կատարողական վերլուծություն (գրական տեքստի կերպարային կապը երաժշտության հետ, ֆրազավորումը, տեմպի, բնույթի, ձայնատարության, դինամիկայի, շտրիխների, կուլմինացիաների պարզաբանումը), 5) ճիշտ է երգում խմբերգային պարտիտուրի ակորդներն ուղղահայաց, 6) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը (պարտիտուրը նվագում է ինչպես ամբողջությամբ, նույնպես և՝ բաց թողնելով երգվող ձայնը), 7) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 8) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 9) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 10) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային, ձևաբանական, գեղագիտական նկարագրի համալիր ընկալում, երաժշտական մասնագիտական ճաշակ, 11) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ, 12) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ վեր և վար:

278.	Ուսումնառության արդյունք 8	Ներկայացնել խմբերգային պարտիտուրի վերլուծություն, դաշնամուրով կատարել խմբերգային պարտիտուրներ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել մասնագիտական երաժշտական ճաշակ, մեկնաբանման անհատական մոտեցում և արտիստիզմ
279.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է երգում խմբերգային պարտիտուրի ակորդներն ուղղահայաց, 2) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրներ՝ միաժամանակ երգելով ձայներից մեկը (պարտիտուրը նվագում է ինչպես ամբողջությամբ, նույնպես և՝ բաց թողնելով երգվող ձայնը), 3) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 4) երաժշտական ստեղծագործությունները կատարում է՝ հետևելով ձայնատարությանը, ձայնաբաժինների հնչերանգային առանձնահատկություններին, 5) ճիշտ է օգտագործում ոտնակները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային, ձևաբանական, գեղագիտական նկարագրի համալիր ընկալում, երաժշտական մասնագիտական ճաշակ, երաժշտական ստեղծագործության մեկնաբանման անհատական մոտեցում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ, 8) դաշնամուրով կատարում է խմբերգային պարտիտուրների տոնայնական փոխադրումներ վեր և վար:
17. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՅԻՆ ԴԱՍԱՐԱՆ»		
280.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 017
281.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել երգչախմբի կազմում երգելու հմտություններ:
282.	Մոդուլի տևողությունը	498 ժամ
283.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
284.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
285.	Ուսումնառության արդյունք 1	Երգել երգչախմբի կազմում

286.	**Կատարման չափանիշներ**	1) տիրապետում է վոկալ կատարողական կեցվածքի հիմնատարրերին (իրանի, պարանոցի, գլխի, ծնոտի, դեմքի մկանների, կոկորդի դիրքերին), 2) տիրապետում է երգեցողական շնչառության հիմնատարրերին, 3) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործություններ (իր երգաբաժինը), 4) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 5) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 6) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 7) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 8) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 9) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների բովանդակությունը, կերպարները:
287.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
288.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) տիրապետում է երգեցողական շնչառության հիմնատարրերին, 3) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 4) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 5) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 6) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 7) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 8) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 9) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների բովանդակությունը, կերպարները:
289.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
290.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) երգում է ճիշտ երգեցողական շնչառությամբ, 3) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 4) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն,

		5) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 6) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 7) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 8) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 9) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների բովանդակությունը, կերպարները:
291.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
292.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) երգում է ճիշտ երգեցողական շնչառությամբ, 3) երգում է ճիշտ երգեցողական առոգանությամբ, 4) ճիշտ է օգտագործում ռեզոնատորները (կրծքային, գլխային), 5) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 6) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 7) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 8) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 9) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 10) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 11) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների բովանդակությունը, կերպարները:
293.	**Ուսումնառության արդյունք 5**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
294.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) երգում է ճիշտ երգեցողական շնչառությամբ, 3) երգում է ճիշտ երգեցողական առոգանությամբ, 4) ճիշտ է օգտագործում ռեզոնատորները (կրծքային, գլխային), 5) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 6) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 7) կիրառում է երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցները երաժշտական ստեղծագործությունների՝

		գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարման համար, 8) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 9) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 10) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 11) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 12) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների բովանդակությունը, կերպարները, ոճը, գեղագիտական նկարագիրը:
295.	**Ուսումնառության արդյունք 6**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
296.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) երգում է ճիշտ երգեցողական շնչառությամբ, 3) երգում է ճիշտ երգեցողական առոգանությամբ, 4) ճիշտ է օգտագործում ռեզոնատորները (կրծքային, գլխային), 5) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 6) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 7) կիրառում է երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցները երաժշտական ստեղծագործությունների՝ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարման համար, 8) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 9) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 10) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 11) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 12) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների բովանդակությունը, կերպարները, ոճը, գեղագիտական նկարագիրը:
297.	**Ուսումնառության արդյունք 7**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
298.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) երգում է ճիշտ երգեցողական շնչառությամբ,

		3) երգում է ճիշտ երգեցողական առոգանությամբ, 4) ճիշտ է օգտագործում ռեզոնատորները (կրծքային, գլխային), 5) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 6) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 7) կիրառում է երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցները երաժշտական ստեղծագործությունների՝ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարման համար, 8) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 9) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 10) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 11) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը, 12) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների ձևը, բովանդակությունը, կերպարները, ոճը, գեղագիտական նկարագիրը:
299.	**Ուսումնառության արդյունք 8**	Կատարելագործել երգչախմբի կազմում երգելու հմտությունները
300.	**Կատարման չափանիշներ**	1) վոկալ կատարման ընթացքում դրսևորում է ճիշտ կատարողական կեցվածք, 2) երգում է ճիշտ երգեցողական շնչառությամբ, 3) երգում է ճիշտ երգեցողական առոգանությամբ, 4) ճիշտ է օգտագործում ռեզոնատորները (կրծքային, գլխային), 5) մաքուր ինտոնացիայով երգում է միամեղեդային և բազմաձայն ստեղծագործությունները (իր երգաբաժինը), 6) խմբերգերի գրական տեքստերն արտաբերում է ուղղախոսության կանոնների համաձայն, 7) կիրառում է երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցները երաժշտական ստեղծագործությունների՝ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարման համար, 8) ճիշտ է ընկալում խմբավարի շարժումների նշանակությունը, 9) ճիշտ է կատարում խմբավարի ցուցումները, 10) երգեցողության ընթացքում պարտիտուրով հետևում է նաև այլ երգաբաժիններին, 11) երգեցողության ընթացքում հետևում է նաև այլ երգաբաժինների հնչողությանը,

		12) ճիշտ է ներկայացնում կատարվող ստեղծագործությունների ձևը, բովանդակությունը, կերպարները, ոճը, գեղագիտական նկարագիրը:
18. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԳՉԱԽՄԲԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԵԹՈԴԻԿԱ»		
301.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 - 018
302.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել խմբերգային արվեստի տեսական հիմունքների, խմբավարական գործունեության կազմակերպչական, ստեղծագործական, մեթոդական սկզբունքների, երգչախմբերի հետ աշխատելու միջոցների վերաբերյալ համակողմանի գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն:
303.	**Մոդուլի տևողությունը**	72 ժամ
304.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 001 «Երաժշտության տարրական տեսություն», ԵԽՎ – 5 – 14 – 002 «Սոլֆեջիո», ԵԽՎ – 5 – 14 – 003 «Հարմոնիա», ԵԽՎ – 5 – 14 – 013 «Երգչախմբավարություն», ԵԽՎ – 5 – 14 – 014 «Խմբերգային պարտիտուրի ընթերցում», ԵԽՎ – 5 – 14 – 015 «Երգչախմբային դասարան», ԵԽՎ – 5 – 14 – 020 «Ձայնի մշակում» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
305.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
306.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել խմբերգեցողության դերը երաժշտական մշակույթի զարգացման մեջ, երգչական ձայները և դրանց բնութագրերը, երգեցողական ապարատի կառուցվածքը, վոկալ կատարողական արվեստի հիմնախնդիրները, խոսքի մշակույթը խմբերգեցողության մեջ
307.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային կատարողականության պատմությունը (ընդհանուր գծերով), 2) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային կատարողականությունը Հայաստանում (ձևավորումը, զարգացումը, խմբերգեցողության ոլորտի վառ ներկայացուցիչների գործունեության ընդհանուր բնութագիրը, մշակույթի զարգացման մեջ խմբերգեցողության դերը և այլն), 3) ճիշտ է ներկայացնում երգչական ձայները և դրանց բնութագրերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում երգեցողական ապարատի կառուցվածքը,

		5) ճիշտ է ներկայացնում վոկալ կատարողական արվեստի հիմնախնդիրները (ձայնի դրվածք, շնչառություն, ձայնարտաբերում և այլն), 6) ճիշտ է ներկայացնում վոկալ և խմբերգային արվեստն իբրև խոսքի և երաժշտության միասնություն, 7) ճիշտ է ներկայացնում արտաբերական (արտիկուլյացիոն) ապարատը, 8) ճիշտ է ներկայացնում ուղղագրության և ուղղախոսության կանոնները, 9) ճիշտ է ներկայացնում երգեցողական առոգանության առանձնահատկությունները, 10) ճիշտ է ներկայացնում առոգանական խնդիրները վոկալ և խմբերգային ստեղծագործություններում, դրանց հաղթահարման ուղիները:
308.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել երգչախմբի տիպերն ու տեսակները, երգչախմբի լարվածք հասկացությունը, հիմնական տերմինաբանությունը
309.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երգչախմբագիտության տեսական հիմունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում երգչական և երգչախմբային ձայների դասակարգումը, դրանց ձայնածավալը (դիապազոն) և ռեգիստրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում երգչախմբի լարվածք հասկացությունը (հարմոնիկ և մեղեդային), 4) ճիշտ է ներկայացնում մաժոր և մինոր հնչյունաշարերի աստիճանների՝ մաքուր ինտոնացիայով երգեցողության օրինաչափությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական տերմինաբանությունը:
310.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել երաժշտական արտահայտչամիջոցները (տեմպ, չափ, ռիթմ, նրբերանգներ) խմբերգեցողության մեջ, երգչախմբի հետ աշխատանքի ընթացքում մետրառիթմիկ խնդիրների լուծման, արտահայտիչ երգեցողության հասնելու մեթոդները
311.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տեմպի դերը, տեմպի և գրական տեքստի փոխկապվածությունը խմբերգեցողության մեջ, 2) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական, ածանցյալ, կայուն, փոփոխական տեմպերը (բացատրում է նշանակությունը, ներկայացնում տերմինաբանությունը), 3) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգեցողության մեջ մետրառիթմիկ խնդիրների լուծման մեթոդները,

		4) ճիշտ է ներկայացնում նրբերանգները խմբերգեցողության մեջ (նշում տեսակները, բացատրում նշանակությունը, ներկայացնում տերմինաբանությունը), 5) ճիշտ է ներկայացնում արտահայտիչ երգեցողության հասնելու մեթոդները:
312.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել երգչախմբային ինքնագործունեությունը, խմբավարի գործառույթները այդ բնագավառում
313.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երգչախմբային ինքնագործունեության դերը գեղագիտական դաստիարակության ընդհանուր համակարգում, 2) ճիշտ է ներկայացնում երգչախմբային ինքնագործունեության տեսակները, 3) ճիշտ է ներկայացնում գեղարվեստական ուղղությունները երգչախմբային ինքնագործունեության մեջ, 4) ճիշտ է ներկայացնում ինքնագործ երգչախմբերի ստեղծումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի տեսակները ինքնագործ երգչախմբում, 6) ճիշտ է ներկայացնում խմբավարի գործառույթները իբրև կազմակերպչի և ղեկավարի:

19. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԵՐԳՉԱԽՄԲԱՅԻՆ ԴԻՐԻԺՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՐԳՉԱԽՄԲԻ ՀԵՏ*»

**Այս մոդուլի ուսումասիրումն ուսումնական գործընթացում իրականացվում է միևնույն արդյունքին միտված, բնույթով տարբեր երկու դասընթացների՝ «Երգչախմբային դիրիժորության պրակտիկա» (պասիվ պրակտիկա՝ դպրոցական կամ այլ երգչախմբերի աշխատանքի դիտում, 70 ժամ) և «Աշխատանք երգչախմբի հետ» (ակտիվ պրակտիկա՝ աշխատանք ուսումնական հաստատության ուսանողներից կազմված երգչախմբի հետ, այդ երգչախմբի ղեկավարում, 70 ժամ) միջոցով:*

314.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 019
315.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել երգչախմբի կազմակերպման, աշխատանքային միջավայրի կազմակերպման, աշխատանքային ժամանակացույցի կազմման, վոկալ և խմբերգային ստեղծագործությունների՝ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարմանն ուղղված աշխատանքային հմտություններ:
316.	Մոդուլի տևողությունը	140 ժամ
317.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 001 «Երաժշտության տարրական տեսություն», ԵԽՎ – 5 – 14 – 002 «Սոլֆեջիո», ԵԽՎ – 5 – 14 – 003 «Հարմոնիա», ԵԽՎ – 5 – 14 – 013 «Երգչախմբավարություն», ԵԽՎ – 5 – 14 – 014 «Խմբերգային պարտիտուրի ընթերցում», ԵԽՎ – 5 – 14 – 015

		«Երգչախմբային դասարան» և ԵԽՎ – 3 – 14 – 020 «Ձայնի մշակում» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
318.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
319.	Ուսումնառության արդյունք 1	Տիրապետել նոր կազմավորվող և ձևավորված ավանդույթներ ունեցող երգչախմբերում ունկնդրումներ անցկացնելու սկզբունքներին, որոշել ձայները, խմբավորել խմբերգային երգաբաժինները
320.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է նոր կազմավորվող և ձևավորված ավանդույթներ ունեցող երգչախմբերում ունկնդրումներ անցկացնելու սկզբունքներին, 2) ճիշտ է որոշում երգչախմբային ձայները, 3) ճիշտ է խմբավորում խմբերգային երգաբաժինները:
321.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տիրապետել նոր ձևավորվող երգչախմբի հետ սկզբնական փուլի աշխատանքային սկզբունքներին, այդ փուլի համար ընտրել երկացանկ, տիրապետել միամեղեդային (մոնոդիկ) ստեղծագործությունների կատարմանն ուղղված աշխատանքային մեթոդներին
322.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում նոր ձևավորվող երգչախմբի հետ սկզբնական փուլի աշխատանքային սկզբունքները, 2) կարողանում է ընտրել երկացանկ նոր ձևավորվող երգչախմբի սկզբնական փուլի համար, 3) ճիշտ է ներկայացնում վոկալ մշակույթի հիմնախնդիրները, խոսքի կուլտուրան խմբերգեցողության մեջ, 4) ճիշտ է նախավարժում երգչախումբը շնչառության, լարվածքի, ճիշտ ձայնարտադրման, արտասանական, տարբեր տեխնիկական տարրերի առումով, 5) արտահայտիչ երգում է այն երգը, որը նախատեսված է ուսուցանել երգչախմբին, 6) անգիր նվագում է ստեղծագործությունը դաշնամուրով, 7) ճիշտ է վերլուծում ստեղծագործությունը բովանդակային և կերպարային առումով, 8) ճիշտ է վերլուծում ստեղծագործությունը (որոշում մետրական, ռիթմական, մեղեդիական, հարմոնիկ, ձայնակարգային, տոնայնական բաղադրատարրերը) 9) ճիշտ է կազմում խմբերգային ստեղծագործությունների՝ երգչախմբային կատարման աշխատանքային գործընթացի նախնական ծրագիր, 10) ճիշտ է կազմում կատարողական ծրագիր (տեմպ, ֆրազավորում, դինամիկա և այլն),

		11) ճիշտ է խմբավարում ստեղծագործությունը:
323.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Տիրապետել նոր ձևավորված երգչախմբի հետ հետագա փուլերի աշխատանքային սկզբունքներին, այդ փուլերի համար ընտրել երկացանկ, տիրապետել բազմաձայն ստեղծագործությունների կատարմանն ուղղված աշխատանքային մեթոդներին, ներկայացնել երգչախմբի հետ աշխատանքի ընթացքում մետրառիթմիկ խնդիրների լուծման, արտահայտիչ երգեցողության հասնելու մեթոդները
324.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում նոր ձևավորված երգչախմբի հետ հետագա փուլերի աշխատանքային սկզբունքները, 2) կարողանում է ընտրել երկացանկ նոր ձևավորված երգչախմբի հետագա փուլերի համար, 3) ճիշտ է նախավարժում երգչախումբը շնչառության, լարվածքի, ճիշտ ձայնարտադրման, արտասանական, տարբեր տեխնիկական տարրերի առումով, 4) անգիր երգում է երգչախմբին ուսուցանվող ստեղծագործության բոլոր երգաբաժինները (թե՛ մեղեդին, թե՛ տեքստը), 5) արտահայտիչ երգում է այն ստեղծագործությունը, որը նախատեսված է ուսուցանել երգչախմբին, 6) անգիր նվագում է ստեղծագործությունը դաշնամուրով, 7) ճիշտ է վերլուծում ստեղծագործությունը բովանդակային և կերպարային առումով, 8) ճիշտ է վերլուծում ստեղծագործությունը (որոշում մետրական, ռիթմական, մեղեդիական, հարմոնիկ, ձայնակարգային, տոնայնական բաղադրատարրերը), 9) ճիշտ է կազմում խմբերգային ստեղծագործությունների՝ երգչախմբային կատարման աշխատանքային գործընթացի նախնական ծրագիր, 10) ճիշտ է կազմում կատարողական ծրագիր (տեմպ, ֆրազավորում, դինամիկա և այլն), 11) ճիշտ է խմբավարում ստեղծագործությունը:
325.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Կատարելագործել երգչախմբի հետ աշխատանքի հմտությունները, խմբավարել ստեղծագործություններ
326.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է նախավարժում երգչախումբը շնչառության, լարվածքի, ճիշտ ձայնարտադրման, արտասանական, տարբեր տեխնիկական տարրերի առումով, 2) անգիր երգում է երգչախմբին ուսուցանվող ստեղծագործության բոլոր երգաբաժինները (թե՛ մեղեդին, թե՛ տեքստը),

		3) արտահայտիչ երգում է այն ստեղծագործությունը, որը նախատեսված է ուսուցանել երգչախմբին, 4) անգիր նվագում է ստեղծագործությունը դաշնամուրով, 5) ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր տեղեկություններ ստեղծագործության հեղինակների վերաբերյալ, 6) ճիշտ է վերլուծում ստեղծագործությունը բովանդակային և կերպարային առումով, 7) ճիշտ է վերլուծում ստեղծագործությունը (որոշում ձևը, մետրական, ռիթմական, մեղեդիական, հարմոնիկ, ձայնակարգային, տոնայնական բաղադրատարրերը) 8) ճիշտ է կազմում խմբերգային ստեղծագործությունների՝ երգչախմբային կատարման աշխատանքային գործընթացի նախնական ծրագիր, 9) ճիշտ է կազմում կատարողական վերլուծության ծրագիր (տեմպ, ֆրազավորում, դինամիկա և այլն), 10) ճիշտ է խմբավարում ստեղծագործությունը:
20. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԽՄԲԵՐԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
327.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 – 020
328.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել խմբերգային գրականության վերաբերյալ գիտելիքներ, խմբերգային ստեղծագործությունների վերլուծության կարողություն:
329.	**Մոդուլի տևողությունը**	72 ժամ
330.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 – 005 «Արտասահմանյան երաժշտական գրականություն» մոդուլի ուսումնասիրությունը:
331.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
332.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել արտասահմանյան խմբերգային երաժշտությունը միջնադարից մինչև XVIII դարի երկրորդ կեսը
333.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում բազմաձայնության ծագումը միջնադարում և զարգացումը Վերածննդի շրջանում, 2) ճիշտ է ներկայացնում ֆրանկո-ֆլամանդական պոլիֆոնիկ դպրոցը, 3) ճիշտ է ներկայացնում Իտալիայի պոլիֆոնիկ երաժշտությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում օրատորիա, մեսսա, կանտատ ժանրերի առանձնահատկությունները,

		5) ճիշտ է ներկայացնում Գ. Ֆ. Հենդելի խմբերգային արվեստը, ոճային առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում Յ. Ս. Բախի խմբերգային արվեստը, ոճային առանձնահատկությունները, 7) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
334.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել արտասահմանյան խմբերգային արվեստը կլասիցիզմի ժամանակաշրջանից մինչև XX դարը
335.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Ֆ. Յ. Հայդնի, Վ. Ա. Մոցարտի, Լ. վան Բեթհովենի խմբերգային արվեստը, ոճային առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Կ. Մ. Վեբերի, Ռ. Շումանի, Ֆ. Շուբերտի, Ֆ. Մենդելսոնի խմբերգային արվեստը, ոճային առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ջ. Ռոսսինիի, Հ. Բեռլիոզի, Յ. Բրամսի, Ջ. Վերդիի խմբերգային արվեստը, ոճային առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Կ. Դեբյուսիի, Մ. Ռավելի, Ա. Օնեգերի, Ֆ. Պուլենկի, Կ. Օրֆի, Բ. Բրիտենի խմբերգային արվեստը, ոճային առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
336.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ռուս խմբերգային արվեստը XVIII-XIX դարերում, խմբերգային երաժշտությունը օպերային արվեստում
337.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բազմաձայնության ծագումը և զարգացումը ռուս երգեցողական արվեստում, 2) ճիշտ է ներկայացնում ռուս ժողովրդական երգի և օպերային խմբերգերի կապը, 3) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Մ. Գլինկայի օպերային արվեստում, 4) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Ա. Դարգոմիժսկու օպերային արվեստում, 5) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Ա. Բորոդինի օպերային արվեստում, 6) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Մ. Մուսորգսկու օպերային արվեստում, 7) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Ն. Ռիմսկի-Կորսակովի օպերային արվեստում, 8) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
338.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել XIX դարի երկրորդ կեսի, XX դարասկզբի խմբերգային երաժշտությունը օպերային արվեստում, խմբերգային ստեղծագործությունները XX դարի ռուս կոմպոզիտորների արվեստում

339.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Չայկովսկու օպերային արվեստում, ոճային առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Պ. Չայկովսկու, Ս. Տանեևի, Ա. Արենսկու, Վ. Կալիննիկովի, Ս. Ռախմանինովի խմբերգային ստեղծագործությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ս. Պրոկոֆևի խմբերգային ստեղծագործությունները, ոճային առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Դ. Շոստակովիչի խմբերգային ստեղծագործությունները, ոճային առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
21. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ « ՀԱՅ ԽՄԲԵՐԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
340.	Մոդուլի դասիչը	ԵԽՎ – 5 – 14 – 021
341.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել հայ խմբերգային գրականության վերաբերյալ գիտելիքներ, դրանք ներկայացնելու կարողություն, ձևավորել խմբերգային ստեղծագործություններ վերլուծելու ունակություններ:
342.	Մոդուլի տևողությունը	68 ժամ
343.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի ուսումնասիրման համար անհրաժեշտ է ԵԽՎ – 5 – 14 - 008 «Հայ երաժշտական գրականություն» և ԵԽՎ – 5 – 14 – 018 «Արտասահմանյան խմբերգային գրականություն» մոդուլների ուսումնասիրությունը:
344.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
345.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հայ հոգևոր երաժշտությունը, հայ խմբերգային արվեստը մինչև XX դարասկիզբ
346.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հայ հոգևոր մոնոդիկ երաժշտությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ծիսական մատյանները («Ժամագիրք», «Շարական», «Պատարագամատույց», «Տաղարան», «Գանձարան» և այլն), 3) ճիշտ է ներկայացնում Տ. Չուխաջյանի խմբերգային արվեստը (խմբերգեր և խմբերգային հատվածներ

		օպերաներից և օպերետներից), 4) ճիշտ է ներկայացնում Ք. Կարա-Մուրզայի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Մ. Եկմալյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում Կոմիտասի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 7) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
347.	**Ուսումնառության արդյունք 2**	Ներկայացնել XX դարասկզբի խմբերգային արվեստը
348.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում Գ. Սյունու խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Սպ. Մելիքյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Ռ. Մելիքյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Մանուկյանի, Ա. Տեր-Ղևոնդյանի, Ա. Տեր-Հովհաննիսյանի, Դ. Ղազարյանի, Կ. Զաքարյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
349.	**Ուսումնառության արդյունք 3**	Ներկայացնել XX դարասկզբի խմբերգային երաժշտությունը օպերային արվեստում, XX դարի առաջին կեսի խմբերգային արվեստը
350.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Ալ. Սպենդիարյանի օպերային արվեստում, ոճական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում խմբերգային երաժշտությունը Ա. Տիգրանյանի օպերային արվեստում, ոճական առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում Թ. Ալթունյանի, Մ. Մազմանյանի, Ի. Գյոզալյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
351.	**Ուսումնառության արդյունք 4**	Ներկայացնել XX դարի երկրորդ կեսի և ժամանակակից խմբերգային արվեստը
352.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում Ալ. Հարությունյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում Է. Միրզոյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները,

		3) ճիշտ է ներկայացնում Է. Հովհաննիսյանի խմբերգային արվեստը, ոճական առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում Ա. Բաբաջանյանի, Գ. Հախինյանի, Գ. Արմենյանի խմբերգային ստեղծագործությունները, ոճական առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում Է. Արիստակեսյանի, Ալ. Հարությունյանի, Ռ. Պետրոսյան, Մ. Վարդազարյանի, Գ. Չթչյանի, Տ. Մանսուրյանի, Մ. Մավիսակալյանի խմբերգային ստեղծագործությունները, ոճական առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է կատարում և վերլուծում խմբերգեր:
22. ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԱՅՆԻ ՄՇԱԿՈՒՄ»		
353.	**Մոդուլի դասիչը**	ԵԽՎ – 5 – 14 - 022
354.	**Մոդուլի նպատակը**	Մոդուլի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել ձայնարտադրման հիմնական սկզբունքների և ձևերի տիրապետում, զարգացնել վոկալ կատարողական ունակությունները:
355.	**Մոդուլի տևողությունը**	108 ժամ
356.	**Մուտքային պահանջները**	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
357.	**Մոդուլի գնահատման կարգը**	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
358.	**Ուսումնառության արդյունք 1**	Ներկայացնել երգեցողական ապարատը, տիրապետել վոկալ կատարողական կեցվածքի հիմնատարրերին, կատարել վոկալիզներ, վոկալ ստեղծագործություններ, տիրապետել բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին
359.	**Կատարման չափանիշներ**	1) ճիշտ է ներկայացնում երգեցողական ապարատը (շնչառական և արտաբերական (արտիկուլյացիոն) մասերը), 2) ճիշտ է ներկայացնում շնչառական համակարգը, 3) ճիշտ է մեկնաբանում երգեցողական շնչառության առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում արտաբերական համակարգը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունների արտաբերման ձևերը,

		6) տիրապետում է վոկալ կատարողական կեցվածքի հիմնատարրերին (իրանի, պարանոցի, գլխի, ծնոտի, դեմքի մկանների, կոկորդի դիրքերին), 7) կարողանում է կատարել վոկալիզներ, 8) կարողանում է կատարել վոկալ ստեղծագործություններ, 9) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 10) տիրապետում է բեմական կեցվածքի և պահվածքի հիմնատարրերին:
360.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարելագործել վոկալ կատարողականությունը, կատարել վոկալիզներ, վոկալ ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել բեմական կեցվածք և պահվածք
361.	Կատարման չափանիշներ	1) կարողանում է կատարել վոկալիզներ, 2) կարողանում է կատարել վոկալ ստեղծագործություններ, 3) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 4) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային նկարագրի ընկալում, 5) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է բեմական կեցվածք և պահվածք:
362.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել երգչական ձայնի տեսակները, երգեցողական ոճերը, առանձնահատկությունները, կատարելագործել վոկալ կատարողականությունը, կատարել վոկալիզներ, վոկալ ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
363.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երգչական ձայների հիմնական տեսակները (սոպրանո, ալտ, տենոր, բաս), 2) ճիշտ է ներկայացնում ձայնածավալ և ձայներանգ հասկացությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում եղանակավորող, արտասանական, զարդոլորուն (կոլորատուրային) երգեցողական ոճերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում կայուն ինտոնավորման սկզբունքները, 5) կարողանում է կատարել վոկալիզներ,

		6) կարողանում է կատարել վոկալ ստեղծագործություններ, 7) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 8) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային և ոճային նկարագրի ընկալում, 9) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
364.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցները, կատարելագործել վոկալ կատարողականությունը, կատարել վոկալիզներ, վոկալ ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
365.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երգեցողական առոգանության առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում և օգտագործում ռեզոնատորները (կրծքային, գլխային տեսակները), 3) կարողանում է կատարել վոկալիզներ, 4) կարողանում է կատարել վոկալ ստեղծագործություններ, 5) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 6) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
366.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցների դերը երաժշտական ստեղծագործությունների՝ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարման մեջ, կատարելագործել վոկալ կատարողականությունը, կատարել վոկալիզներ, վոկալ ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
367.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երգչական ձայնի արտահայտչամիջոցների դերը երաժշտական ստեղծագործությունների՝ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակով կատարման մեջ, 2) ճիշտ է ներկայացնում մեներգային, անսամբլային, երգչախմբային երգարվեստի

		առանձնահատկությունները, 3) կարողանում է կատարել վոկալիզներ, 4) կարողանում է կատարել վոկալ ստեղծագործություններ (այդ թվում նաև՝ վոկալ ստեղծագործություն՝ իր նվագակցությամբ, a capella ժողովրդական երգեր), 5) կարողանում է կատարել անսամբլային ստեղծագործություններ (զուգերգեր, տրիոներ, կվարտետներ), 6) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 8) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:
368.	**Ուսումնառության արդյունք 6**	Կատարելագործել վոկալ կատարողականությունը, կատարել վոկալիզներ, վոկալ ստեղծագործություններ, երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորել արտիստիզմ
369.	**Կատարման չափանիշներ**	1) կարողանում է կատարել վոկալիզներ, 2) կարողանում է կատարել վոկալ ստեղծագործություններ (այդ թվում նաև՝ վոկալ ստեղծագործություն՝ իր նվագակցությամբ, a capella ժողովրդական երգեր), 3) կարողանում է կատարել անսամբլային ստեղծագործություններ (զուգերգեր, տրիոներ, կվարտետներ), 4) ճիշտ է մեկնաբանում (բացատրում նշանակությունը) և կատարում երաժշտական տեքստում առկա տեմպային, դինամիկ և հնչերանգային նշումները, 5) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է երաժշտական ստեղծագործության կերպարային, ոճային և գեղագիտական նկարագրի ընկալում, 6) կարողանում է համադրել վոկալ կատարումը բեմական գործողության, դերասանական խաղի և շարժման հետ, 7) երաժշտական կատարման ընթացքում դրսևորում է արտիստիզմ:

Աղյուսակ 3

Միջին մասնագիտական կրթության 2-90.01.03 «Երգչախմբավարություն» մասնագիտության 2-90.01.03.01-4 «Դասավանդող-խմբավար» մասնագիտացման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելա-գույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ		**1386**	**924**	1,2
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	2
2	Տնտեսագիտության հիմունքներ		72	48	2
3	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		72	48	3, 4
4	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	4
5	Պատմություն		72	48	3
6	Ռուսաց լեզու		99	66	3, 4
7	Օտար լեզու		99	66	4
8	Ֆիզկուլտուրա		268	268	1, 2, 3, 4
9	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	4
10	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		27	18	2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**925**	**706**	

	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
2	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3	Հաղորդակցության հմտություններ		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		162	108	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Երաժշտության տարրական տեսություն		108	72	1
2.	Սոլֆեջիո		426	284	1,2,3,4
3.	Հարմոնիա		318	212	2,3,4
4.	Երաժշտական ստեղծագործությունների վերլուծություն		102	68	4
5.	Արտասահմանյան երաժշտական գրականություն		324	216	1,2,3
6.	XX դարի երաժշտական գրականություն		102	68	4
7.	Հայ ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործություն		108	72	2
8.	Հայ երաժշտական գրականություն		108	72	3
9.	Արվեստի պատմություն		108	72	2
10.	Հոգեբանություն		54	36	3
11.	Մանկավարժություն		54	36	3
12.	Դաշնամուրային կատարողականություն		426	284	1,2,3,4
13.	Սոլֆեջիոյի դասավանդման պրակտիկա		102	68	4
14.	Վերադաշնակում		108	72	3

	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**2448**	**1632**	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1	Երգչախմբավարություն		426	284	1,2,3,4
2	Խմբերգային պարտիտուրի ընթերցում		213	142	1,2,3,4
3	Երգչախմբային դասարան		747	498	1,2,3,4
4	Երգչախմբագիտություն և երգչախմբի հետ աշխատանքի մեթոդիկա		108	72	3
5	Երգչախմբային դիրիժորություն և աշխատանք երգչախմբի հետ		210	140	3,4
6	Խմբերգային գրականություն		108	72	3
7	Հայ խմբերգային գրականություն		102	68	4
8	Ձայնի մշակում		162	108	1,2,3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		**2076**	**1384**	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		75	**50**	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		30	**20**	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	134	7102	4824	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		400		
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	11			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	17			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	164			